

Natur og Miljø
Skovløkken 4, Tejn 3770 Allinge

Rønne Havn A/S
Fiskerivej 1
3700 Rønne

Bornholms Regionskommune
Center for Natur, Miljø og Fritid
Natur og Miljø
nmf@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

15. december 2023

J. nr. 23/14452

Udkast til: Tilladelse til Udvidelse af Rønne Havn - Etape 4

Tilladelse efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven

Indholdsfortegnelse

Afgørelse	3
Vilkår for tilladelsen	4
Grundlag	7
Baggrund og fremgangsmåde	8
Offentlighedens inddragelse	9
Det konkrete projekt	10
Begrundelse for afgørelsen	12
Udnyttelse af tilladelsen	32
Offentliggørelse	32
Lovgrundlag	32
Klage	33
Straf	34

Bilagsoversigt

Bilag 1: Aftale om overvågningsprogrammet for kysten og klinten ved Galløkken i forbindelse med Rønne Havns udvidelse i Etape 1 d. 29. november 2017	35
Bilag 2: Sammenfattende redegørelse bliver indsat her efter høring	37
Bilag 3: Oversigt over høringssvar i fuld længde bliver indsat her efter høring	39
Bilag 4: Oversigt over alle høringssvar med bemærkninger fra projektejer og administrationen bliver indsat her efter høring	41

Afgørelse

Bornholms Regionskommune meddeler hermed tilladelse til Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4. Rønne Havn A/S kan udvide havnen med etablering af multifunktionskaj (Kaj 37) og opfyldning af 3 ha havnebassin bag kajen samt 330 m forlængelse af dækmole og uddybning af havnebassin indenfor projektområdet¹ som angivet på nedenstående figur 1.

Figur 1: Projektområde til nærværende tilladelse

Tilladelsen meddeles i henhold til § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven² og gælder kun for den del af projektet, som Bornholms Regionskommune er myndighed for.

Da projektet omfatter arealer på land og i selve havnen, er både Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen myndighed i forhold til miljøvurdering. Projektet skal derfor også opnå en administrativ tilladelse efter § 2 i havneloven³. Uddybning af havnebassinet ligger under Trafikstyrelsens myndighedsområde. I

¹ Projektområdet omfatter helt eller delvist følgende matrikler i ejerlav Rønne Bygrunde: 1816a, 1816g, 1825 og 1939. Projektområdet omfatter også dele af matrikel 419a, Rønne Markjorder. Derudover omfatter projektområdet dele af søterritoriet.

² LBK nr. 4 af 03/01/2023: Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Se i øvrigt samlet oversigt over relevante paragraffer i miljøvurderingsloven under afsnittet Lovgrundlag.

³ LBK nr. 457 af 23/05/2012: Bekendtgørelse af lov om havne

forbindelse med uddybning skal også opnås klaphingstilladelse efter havmiljølovens⁴ § 26 og eventuelt en fravigelse efter § 4 stk. 3, jf. § 4, stk. 1, nr. 1 i bekendtgørelse om miljømål⁵.

Bornholms Regionskommunes tilladelse meddeles på vilkår og meddeles samtidig med vedtagelse af Kommuneplantillæg nr. 27 'Multifunktionskaj ved Rønne Havn' og Lokalplan nr. 158 'Multifunktionskaj ved Rønne Havn'. Projektet skal yderligere have tilladelse til udledning af spildevand efter § 28 i miljøbeskyttelsesloven⁶.

Projektet er udarbejdet i overensstemmelse med rammer og bestemmelser fastsat i Kommuneplantillæg nr. 27 og Lokalplan nr. 158. Denne tilladelse fastsætter vilkår til projektet, der supplerer planernes rammer og bestemmelser.

Spildevandstilladelser kan helt eller delvist erstatte tilladelser efter miljøvurderingsloven. Det er fordi miljøbeskyttelsesloven kan varetage de miljømæssige hensyn og afvejninger, som også er relevante efter miljøvurderingsloven. Ved en erstatning er det ikke nødvendigt at stille vilkår for samme påvirkning på miljøet i to forskellige tilladelser. Denne tilladelse efter miljøvurderingsloven indeholder derfor ikke vilkår relateret til håndtering af spildevand.

Tilladelsen til udledning af spildevand vil blive meddelt efter miljøvurderingsprocessen er gennemført og tilladelsen efter miljøvurderingsloven er meddelt.

Vilkår for tilladelsen

Generelle

1. Etablering og drift af Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn skal ske i overensstemmelse med Kommuneplantillæg nr. 27 'Multifunktionskaj ved Rønne Havn' og Lokalplan nr. 158 'Multifunktionskaj ved Rønne Havn'.
2. Etablering og drift af Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn skal ske i overensstemmelse med den projektbeskrivelse, de tilpasninger af projektet og de forudsætninger til både planer og projekt, der er oplyst i 'Miljørapport og miljøkonsekvensrapport – Miljøvurdering – Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4'.
3. Ejer af Rønne Havn skal holde Bornholms Regionskommune orienteret om, hvem der er miljømæssigt ansvarlig for anlægget.
4. Anlæg af det samlede projekt i Rønne Havns udvidelse, Etape 4 skal gennemføres uden kontinuitetsbrud.
5. Rønne Havns udvidelse, Etape 4, fase 2, skal jf. vilkår 4 igangsættes indenfor tre år efter afslutning af anlægsfasen for Etape 4, fase 1.
6. Hvis Etape 4, fase 2 ikke igangsættes indenfor tre år, jf. vilkår 5, skal Rønne Havn A/S fremsende en anmodning om at påbegynde Etape 4, fase 2 til Bornholms Regionskommune. Anmodningen skal indeholde en arbejds- og tidsplan og skal sendes til nmf@brk.dk.
7. Bornholms Regionskommune vurderer om anmodning jf. vilkår 6 giver anledning til at gennemføre en screening for miljøvurderingspligt og om arbejdet i Etape 4, fase 2 holder sig indenfor projektbeskrivelse og forudsætninger i miljøkonsekvensrapporten for projektet, jf. vilkår 2.
8. Bornholms Regionskommune hører i forbindelse med vurdering af anmodning jf. vilkår 6-7 Trafikstyrelsen.
9. Ved anmodning efter vilkår 6 må arbejdet med Etape 4, fase 2 ikke igangsættes før Bornholms Regionskommune skriftlig har meddelt, at arbejdet kan påbegyndes.

⁴ LBK nr. 1031 af 25/05/2023: Lovbekendtgørelse om beskyttelse af havmiljøet

⁵ BKG nr. 819 af 15/06/2023: Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster

⁶ LBK nr. 5 af 03/01/2023: Lov om miljøbeskyttelse

Ved driftsophør

10. Ejer af Rønne Havn skal orientere Bornholms Regionskommune ved driftsophør af havnerelaterede formål på hele eller dele af projektområdet.

Risiko for forurening

11. Bygherre skal sikre, at der i forbindelse med anlægsfasen undgås spild af olie/kemikalier.
12. Håndtering og placering af tanke, indretning af miljøplads med videre i anlægsfasen skal ske på en måde, der i størst muligt omfang mindsker risikoen for forurening.
13. Adgang til flydespærringer og lignende til inddæmning i tilfælde af forurening skal være til rådighed under hele anlægsfasen.

Trafik på land

14. Driftsfase: Fodgængerfelter til de bløde trafikanter skal etableres over Tysklandsvej og over Bådehavnsvej.

Støj

15. Anlægsfase: I anlægsfasen skal følgende støjgrænser overholdes ved områder udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv (centerområde) samt boligområder
 - a. Hverdage mandag til fredag kl. 07.00-19.00, samt lørdage kl. 08.00-17.00: 70 dB(A)
 - b. Hverdage mandag til fredag kl. 19.00-22.00, lørdage kl. 17.00-22.00 og søndage 7.00-22.00: 45 dB(A)
 - c. Natperioden alle dage 22.00-7.00: 40 dB(A)
 - d. Maksimalværdien af støj i nattetimerne alle dage kl. 22.00-07.00 skal overholde 55 dB(A)Grænserne for støj er angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A)
16. Uanset støjgrænserne i vilkår 15 må der i op til 30 nætter (kl. 22.00-07.00) udføres uddybning som medfører overskridelse af støjgrænsen for natperioden med 1-6 dB(A) for op til 65 beboelsesejendomme kombineret med uddybning i hele uddybningsperioden på 11 måneder som medfører overskridelse af støjgrænsen i natperioden på 1-2 dB(A) for op til 2 beboelsesejendomme.
17. Alternativt til vilkår 16 må der, uanset støjgrænserne i vilkår 15, i natperioden (kl. 22.00-07.00) udføres uddybning som medfører overskridelse af støjgrænsen for natperioden med 1-6 dB(A) for op til 25 beboelsesejendomme kombineret med uddybning i andre 30 dage, som medfører overskridelse af støjgrænsen i natperioden på 1 dB(A) for op til 4 beboelsesejendomme. I hele uddybningsperioden på 11 måneder må der samtidig udføres uddybning som medfører overskridelse af støjgrænsen i natperioden på 1-2 dB(A) for op til 2 beboelsesejendomme.
18. Uanset støjgrænserne i vilkår 15 må der i op til 30 aftener (hverdage kl. 19.00-22.00 og lørdage kl. 17.00-22.00) udføres uddybning som medfører overskridelse af støjgrænsen på 1 dB(A) ved op til 4 beboelsesejendomme.
19. Rønne Havn A/S skal for hele anlægsperioden føre log over støjende aktiviteter til dokumentation for overholdelse af vilkår 16 eller 17 og vilkår 18.
20. Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen kan forlange dokumentation for overholdelse af vilkår 16 eller 17 og vilkår 18 udleveret.
21. Støjende og støvende bygge- og anlægsarbejder omfattet af nærværende tilladelse, udover aktiviteter omfattet af vilkår 16-18, må kun finde sted på hverdage mandag til fredag mellem kl. 07.00-19.00 og lørdage kl. 08.00-17.00.
22. Uanset støjgrænserne i vilkår 15-18 må følgende aktiviteter kun finde sted på hverdage mandag til fredag kl. 07.00-19.00 og lørdage kl. 08.00-17.00:
 - a. Anvendelse af elektriske bore- og skæremaskiner og lignende værktøjer
 - b. Anvendelse af trykluftsværktøj
 - c. Af- og pålæsning af byggematerialer og affald
 - d. Uanset vilkår 22c må af- og pålæsning af materialer leveret fra søsiden foregå hele døgnet. Dog må aflæsning af store brudsten kun foregå udenfor det angivne tidsrum i de tilfælde, hvor der ikke samtidig foregår støjende anlægsaktiviteter

23. Bornholms Regionskommune afgør i tvivlstilfælde, hvad der er støjende aktiviteter. Ved vurdering af om der er tale om støjende aktiviteter lægger Bornholms Regionskommune vægt på datablade for den enkelte maskine og anvendelsen heraf.
24. Særligt støjende aktiviteter må kun finde sted på hverdage mandag til fredag kl. 08.00-17.00. Særligt støjende aktiviteter er:
- Nedramning af spuns, pæle eller lignende
 - Etablering af slidsevægge, sekantpæle eller jordankre
 - Skærende og slibende aktiviteter, fx betonskæring, asfaltskæring, metalskæring eller lignende
 - Betonedbrydning med hammer
 - Tilsvarende særligt støjende aktiviteter
25. Bornholms Regionskommune afgør i tvivlstilfælde, hvad der er særligt støjende aktiviteter. Ved vurdering af om der er tale om særligt støjende aktiviteter lægger Bornholms Regionskommune vægt på datablade for den enkelte maskine og anvendelsen heraf.
26. Bornholms Regionskommune kan forlange, at bygherre foretager støjmåling i forbindelse med bygge- og anlægsaktiviteter, hvis det konstateres, at aktiviteterne giver anledning til væsentlig støjforurening i omgivelserne.
27. Uanset vilkår 15-18 skal valg af maskiner, arbejdsmetoder og indretning af arbejdspladsen ske, så omgivelserne generes mindst muligt af støj og vibrationer.
28. Bornholms Regionskommune kan forlange, at der benyttes alternative maskiner og arbejdsmetoder med henblik på at begrænse støj og vibrationer, såfremt det påvises, at entreprenørens maskiner og metoder ikke efterlever forudsætningerne fra miljøkonsekvensrapporten.
29. Bornholms Regionskommune kan tillade, at bygge- og anlægsarbejder, som ikke kan overholde grænseværdierne for støj inden for de tidsrum, som er nævnt i vilkår 21-22, må udføres i en begrænset periode inden for tidsrummene i vilkår 21-22.
30. Bornholms Regionskommune kan i særlige tilfælde tillade støjende bygge- og anlægsarbejder uden for de i vilkår 21 anførte tidsrum samt dispensere fra vilkår 22 når bygge- og anlægsarbejder på grund af sikkerhed, trafikale forhold eller byggetekniske forhold kun kan finde sted i disse tidsrum.
31. En ansøgning om at fravige vilkår 21-22 skal begrundes og indsendes til Bornholms Regionskommune.
Ansøgning skal indsendes minimum 3 uger inden arbejdet påtænkes startet til stoej@brk.dk.
32. Arbejdet må først startes ved meddelelse af dispensation på de vilkår der stilles i denne.
33. Hvis entreprenør udfører uddybning i natperioden jf. vilkår 16 eller 17, uddybning i aftenperioden jf. vilkår 18, særligt støjende aktiviteter, jf. vilkår 24 eller hvis Bornholms Regionskommune har givet tilladelse til at fravige vilkår 21-22, skal bygherre informere om arbejdets karakter, den tilladte arbejdstid og planlagte varighed. Informationen skal gives hurtigst muligt og senest en uge før arbejdet igangsættes.
34. Information jf. vilkår 33 kan ske ved: Opslag på hjemmeside og eventuelt også på Facebook-side eller ved direkte mail til husstande, der er tilmeldt havnens nyhedsmail.
35. Hvis aktiviteter, der tidligere er informeret om jf. vilkår 33, ændres, skal bygherre give information om ændringerne på samme måde som beskrevet i vilkår 33-34.
36. Bornholms Regionskommune skal samtidig med naboerne have kopi af materialet, jf. vilkår 33-35 til naboinformation på stoej@brk.dk.
37. I tilfælde af akut opstående situationer, der medfører overskridelse af vilkår 15, 21, 22 eller 24 om støj, skal bygherre hurtigst muligt orientere Bornholms Regionskommune om, hvad der er sket og gjort til stoej@brk.dk.
38. Ved henvendelser fra offentligheden om støj kan Bornholms Regionskommune udføre en vejledende støjmåling og på baggrund af denne håndhæve overholdelse af støjgrænser jf. vilkår 15.
39. Ved henvendelser fra offentligheden om støj fra vandsiden af projektet kan Bornholms Regionskommune, på vegne af Trafikstyrelsen, udføre en vejledende støjmåling, som Trafikstyrelsen kan håndhæve overholdelse af støjgrænser på baggrund af.

Kulturmiljø og visuelle forhold (herunder lysforhold)

40. Anlægsfase: Belysning på byggepladser må ikke være til unødige gene for naboer eller trafikanter.

Mennesker og sundhed

41. Anlægsarbejdet inklusive oplag af stenmaterialer må ikke give anledning til væsentlige støvgener udenfor projektområdet eller i forhold til havnens anvendelse.

42. Ved støvende arbejder skal der vandes efter behov.

43. Eksisterende vejbrønde skal fejes og renses to gange ugentligt under anlægsarbejdet. Fejning og rensning skal ske på Vesthavnsvej fra krydset med Nordre Kystvej og mod Tysklandsvej og på Tysklandsvej.

Der er ikke fundet behov for at stille vilkår om overvågningsforanstaltninger.

Eventuelle ændringer i udformning eller anvendelse af Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn i forhold til de forudsætninger, som er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, skal forelægges Bornholms Regionskommune til vurdering i henhold til miljøvurderingslovens § 19, stk. 1. Bornholms Regionskommune skal vurdere, hvorvidt disse ændringer ligger inden for de forudsætninger, der danner grundlag for tilladelsen, eller om ændringerne kræver ny sagsbehandling efter miljøvurderingsloven. Ændringer må ikke foretages eller igangsættes, før Bornholms Regionskommune har meddelt sin vurdering.

Tilladelsen efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven erstatter ikke tilladelser efter anden lovgivning. Etablering af Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn forudsætter derfor, at bygherre har indhentet de nødvendige tilladelser efter lovgivningen i øvrigt.

Miljøforhold relateret til fremtidige ønsker i Rønne Havn vil blive reguleret særskilt efter miljøvurderingsloven og øvrig relevant lovgivning.

Grundlag

Tilladelsen til 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' meddeles på grundlag af bygherres ansøgning samt følgende dokumenter:

- Den samlede miljøkonsekvensrapport: 'Miljørapport og miljøkonsekvensrapport – Miljøvurdering – Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4'⁷.
- Kommuneplantillæg nr. 27 ' Multifunktionskaj ved Rønne Havn'
- Lokalplan nr. 158 ' Multifunktionskaj ved Rønne Havn'
- Høringssvar modtaget i forbindelse med høring af emner til den samlede miljøkonsekvensrapport (afgrænsningsnotat) i perioden 3. februar 2023 til den 17. februar 2023 og igen i perioden 7. juli 2023 til 15. august 2023.
- Høringssvar modtaget i forbindelse med høring af forslag til Kommuneplantillæg nr. 27 ' Multifunktionskaj ved Rønne Havn', forslag til Lokalplan nr. 158 ' Multifunktionskaj ved Rønne Havn', udkast til Tilladelse til 'Udvidelse Rønne Havn – Etape 4' og den tilhørende samlede miljøkonsekvensrapport: 'Miljørapport og miljøkonsekvensrapport – Miljøvurdering – Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' i perioden 15. december 2023 til 9. februar 2024.

Plangrundlaget og det konkrete projekt er blevet udarbejdet sideløbende og har gennemgået en samlet miljøvurdering.

⁷ Samlet rapport for miljøvurdering af både Kommuneplantillæg nr. 27, Lokalplan nr. 158 og det konkrete projekt 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4'.

Baggrund og fremgangsmåde

Rønne Havn A/S ønsker at etablere en ny multifunktionskaj, uddybe havnebassin og forlænge ydermole i Rønne Havn. Alt dette som led i at fremtidssikre havnen og muliggøre modtagelse af større skibe samt opdeling af sejlads relateret til industri og sejlads relateret til turisme og færgedrift. Rønne Havn A/S har den 26. april 2023 anmodet Bornholms Regionskommune om at muliggøre projektet. Anmodningen indeholder ønske om udarbejdelse af kommuneplantillæg og lokalplan samt miljøvurdering af de to plandokumenter og af selve projektet. Kommunalbestyrelsen besluttede den 29. juni 2023 at igangsætte planlægningsprocessen.

Bornholms Regionskommune er myndighed for både kommuneplantillæg, lokalplan og landsiden af projektet. Det vil sige de anlægsaktiviteter, der foregår på land, for eksempel forberedende arbejder på land og anlægstrafik på land, samt alle aktiviteter på land i driftsfasen. Det gælder også driften af de nye landområder, som vil blive etableret i projektet.

Trafikstyrelsen er myndighed for vandsiden af projektet. Det vil sige den del, der foregår indenfor havnens dækkende værker i form af uddybning af havnebassin, etablering af ydermole samt etablering af nye kajvægge og opfyldning af havnebassinet.

Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen har vurderet, at det er hensigtsmæssigt at lave et forløb, hvor kommuneplantillæg, lokalplan og konkret projekt miljøvurderes samlet. Bornholms Regionskommune har under hele forløbet samarbejdet med Trafikstyrelsen i forhold til miljøvurdering af det konkrete projekt.

På baggrund af anmodningen fra Rønne Havn A/S har Bornholms Regionskommune igangsat en miljøvurderingsproces. En miljøvurderingsproces, der både omfatter miljøvurdering af kommuneplantillæg, lokalplan og et konkret projekt, består af følgende trin:

1. Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen udarbejder udkast til afgrænsningsnotat for en samlet miljøkonsekvensrapport (høringsversion)
2. Berørte myndigheder og offentligheden høres om afgrænsningen af den samlede miljøkonsekvensrapports indhold
3. Udarbejdelse af endeligt afgrænsningsnotat på baggrund af udkastet (høringsversionen) og de indkomne høringssvar
4. Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen meddeler bygherre endeligt afgrænsningsnotat
5. Bygherre udarbejder miljøkonsekvensrapport for det konkrete projekt på basis af endeligt afgrænsningsnotat. Bornholms Regionskommune er ansvarlig for udarbejdelse af miljørapport for kommuneplantillæg og lokalplan. Miljøkonsekvensrapport og miljørapport kan sammenskrives til en samlet miljøkonsekvensrapport.
6. Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen gennemgår den samlede miljøkonsekvensrapport
7. Bornholms Regionskommune udarbejder forslag til lokalplan og kommuneplantillæg
8. Bornholms Regionskommune udarbejder udkast til tilladelse til landsiden af det konkrete projekt (høringsversion)
9. Berørte myndigheder og offentligheden høres om miljøkonsekvensrapport, forslag til kommuneplantillæg, forslag til lokalplan og udkast til tilladelse til landsiden af projektet. Til høringen vedlægges projektansøgning samt eventuelle supplerende oplysninger.
10. Bornholms Regionskommune udarbejder endelig tilladelse til landsiden af projektet på baggrund af udkast til tilladelse, den samlede miljøkonsekvensrapport samt indkomne høringssvar.
11. Bornholms Regionskommune udarbejder sammenfattende redegørelse for miljøvurderingen af planforslagene
12. Kommunalbestyrelsen i Bornholms Regionskommune vedtager kommuneplantillæg, lokalplan og tilladelse til landsiden af det konkrete projekt endeligt
13. Kommuneplantillæg og lokalplan offentliggøres

14. Bornholms Regionskommune meddeler bygherre tilladelse til landsiden af det konkrete projekt samt offentliggør tilladelsen
15. Trafikstyrelsen meddeler bygherre tilladelse til vandsiden af det konkrete projekt samt offentliggør tilladelsen

Offentlighedens inddragelse

Som det fremgår af oversigten over procestrin, skal bygherre udarbejde en miljøkonsekvensrapport for det konkrete projekt, der beskriver projektets væsentlige indvirkninger på miljøet. Bornholms Regionskommune skal udarbejde en miljørapport for planerne. Miljøkonsekvensrapport og miljørapport kan imidlertid godt sammenskrives. Efter aftale mellem bygherre og Bornholms Regionskommune forestår bygherre udarbejdelse af en samlet miljøkonsekvensrapport.

Forud for udarbejdelsen af den samlede miljøkonsekvensrapport skal Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen afgrænse den samlede miljøkonsekvensrapports omfang.

Som første led i miljøvurderingsprocessen har Rønne Havn A/S indleveret et forslag til afgrænsningsnotatet. Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen har med udgangspunkt i bygherres forslag udarbejdet et udkast til afgrænsningsnotat med forslag til den samlede miljøkonsekvensrapports indhold og detaljeringsgrad.

Høring af afgrænsningsnotat

Udkast til afgrænsningsnotat har været i offentlig høring og i høring hos berørte myndigheder samt bygherre og parter i to uger i perioden fra den 3. februar 2023 til den 17. februar 2023 og igen i perioden 7. juli 2023 til 15. august 2023.

Høring af afgrænsningsnotat er gennemført af to omgange fordi Rønne Havn A/S oprindeligt havde ansøgt om en planlægnings- og miljøvurderingsproces for Rønne Havns udvidelse Etape 3 og Etape 4 samlet. Den første høring i februar 2023 tog udgangspunkt i et afgrænsningsnotat for Etape 3 og Etape 4 samlet. Rønne Havn A/S valgte sidenhen at dele de to selvstændige etaper op og fokusere på at få udvidelsens Etape 3 behandlet først. Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen vedtog plangrundlag og meddelte tilladelse til Rønne Havns udvidelse, Etape 3 den 1. december 2023. Se nærmere beskrivelse af forløbet i afgrænsningsnotatet for Rønne Havns udvidelse, Etape 4 (bilag 1 til den samlede miljøkonsekvensrapport).

Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen modtog i høringsperioden den 3. februar 2023 til 17. februar 2023 15 høringssvar fra både offentligheden og berørte myndigheder. Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen modtog yderligere 10 høringssvar fra både privatpersoner, erhverv og myndigheder i høringsperioden den 7. juli 2023 til 15. august 2023. Nogle høringssvar handler kun om emner, som hører under Bornholms Regionskommunes myndighedsrolle. Andre høringssvar handler kun om emner under Trafikstyrelsens myndighedsrolle. Enkelte høringssvar handler om emner af relevans for både Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen.

Høringssvarene omhandler blandt andet støj, luftkvalitet, natur, trafik, lys, kystmorfologi, målsatte vandområder, ressourcer samt andre projekter, der kan medføre kumulative effekter.

Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen har behandlet og inddraget relevante høringssvar. Det endelige afgrænsningsnotat indeholder flere ændringer i forhold til udkastet (høringsversion). Ændringerne handler både om, hvad projektbeskrivelsen skal indeholde og hvilke miljøfaktorer, der skal belyses i miljøkonsekvensrapporten.

Høring af forslag til kommuneplantillæg, lokalplan, udkast til tilladelse til konkret projekt og tilhørende miljøkonsekvensrapport

På baggrund af det endelige afgrænsningsnotat har Niras, konsulent for Rønne Havn A/S, udarbejdet den samlede miljøkonsekvensrapport.

Den samlede miljøkonsekvensrapport danner baggrund for både forslag til kommuneplantillæg, forslag til lokalplan og udkast til tilladelse til landsiden af det konkrete projekt. Miljøkonsekvensrapporten og høringen af den danner endvidere grundlag for Trafikstyrelsens tilladelse til havneudvidelsen efter havneloven.

Før Bornholms Regionskommune kan vedtage plangrundlaget endeligt samt meddele tilladelse til landsiden af projektet, skal Bornholms Regionskommune ifølge miljøvurderingsprocessen foretage en høring af berørte myndigheder og offentligheden.

Forslag til kommuneplantillæg, forslag til lokalplan, udkast til tilladelse til 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' og den tilhørende samlede miljøkonsekvensrapport sendes hermed i høring i 8 uger. Høringen er offentliggjort på Bornholms Regionskommunes og Trafikstyrelsens hjemmesider samt sendt til berørte myndigheder. Materialet er samtidig sendt i partshøring hos relevante parter. Høringen varer fra 15. december 2023 til 9. februar 2024.

Vedlagt denne høring er:

- Forslag til Kommuneplantillæg nr. 27 'Multifunktionskaj ved Rønne Havn'
- Forslag til Lokalplan nr. 158 'Multifunktionskaj ved Rønne Havn'
- Udkast til Tilladelse til 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' (høringsversion)
- Den samlede miljøkonsekvensrapport: 'Miljørapport og miljøkonsekvensrapport – Miljøvurdering – Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4'
- Endeligt afgrænsningsnotat: 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4 – Afgrænsningsnotat til miljørapport og miljøkonsekvensrapport'
- Ansøgning om miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 18

Det konkrete projekt

Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn omfatter tilvejebringelse af ca. 3 ha nye landarealer og etablering af multifunktionskaj i Vesthavnen, uddybning til -11 m i dele af havnebassinet samt forlængelse af ydermolen med 330 m. Både multifunktionskaj og uddybning af bassin skal medvirke til at sikre adgang til Rønne Havn for store skibe, herunder krydstogtskibe og har til formål at sikre opdeling mellem industriprojekter i Sydhavnen og turisme- og færgedrift i Vesthavnen og Nordhavnen.

Projektet er ikke i overensstemmelse med det plangrundlag som var gældende da Rønne Havn A/S anmodede om at igangsætte miljøvurderingen. Anmodningen indebar derfor, at der skulle tilvejebringes et nyt plangrundlag. Projektområdet og planområdet er ikke ens. Se figur 2. Forskellen skyldes at plangrundlaget også varetager interesser som ikke er del af projektet.

Bornholms Kommuneplan 2020 er afgrænset af kystlinjen. Det betyder, at de dele af havnebassinerne, der skal fyldes op og blive til landareal ikke er omfattet af den eksisterende kommuneplan. Denne udvides derfor med et kommuneplantillæg kaldet Kommuneplantillæg nr. 27. Kommuneplantillægget erstatter de nugældende kommuneplanrammer 101.E.04 og 101.E.18 med en ny kommuneplanramme 101.E.26 og ændrer afgrænsningen af kommuneplanramme 101.E.06.

Projektet vurderes af Bornholms Regionskommune som værende lokalplanpligtigt. Dele af projektområdet er lokalplanlagt i Lokalplan nr. 091 'For udvidelse af Rønne Havn'. Ved vedtagelse af den ny Lokalplan nr. 158 aflyses den del af Lokalplan nr. 091 som ligger indenfor den nye lokalplans afgrænsning. Lokalplanens afgrænsning sikrer, at der ikke er havnearealer som ikke er lokalplanlagt i Rønne Havns vesthavn.

Lokalplanen som udarbejdes for at projektet kan realiseres kaldes Lokalplan nr. 158. Lokalplanen fastsætter arealets anvendelse til erhvervshavn og gør det muligt at opfylde bassiner, etablere kaj samt regulerer bygningsomfang. Med Kommuneplantillæg nr. 27 og Lokalplan nr. 158 vil byggehøjden blive reduceret i forhold til det der tidligere var muligt på havnen, idet der tillades en maksimal bygningshøjde på 20 meter.

Figur 2: Afgrænsning af kommuneplantillægsområde, lokalplanområde og projektområde

Etape 4, fase 1 udvidelsen af Rønne Havn består af nedramning eller nedbringning af spunsvægge i havnebassin. Derefter fyldes havnebassinet op med rene materialer på de første 1,5 ha, så det bliver til landareal og multifunktionskajen bliver etableret. Moler indenfor de områder, der skal fyldes op, bliver fjernet og materialer fra molerne bliver genbrugt. Dele af havnebassinet indenfor projektområdet uddybes til -11 m og moler indenfor uddybningsområdet fjernes. Materialerne fra molerne bliver genbrugt. I Etape 4, fase 1 bliver den Søndre Ydermole også forlænget med 330 m.

I udvidelsens Etape 4, fase 2 bliver yderligere 1,5 ha havnebassin fyldt op. Dette foregår bag den nye multifunktionskaj og de første 1,5 ha opfyldt areal.

Hele projektområdet bliver ved tilførsel af materialer hævet fra den nuværende kote ca. 1,8 til kote 2,9-3,1. Der etableres adgangsvej til multifunktionskajen, som tilsluttes Tysklandsvej. For at beskytte vejen mod overskyl bliver moletoppen langs den Nordre Ydermole hævet så kronekoten bliver + 8 m.

Al anlægsarbejde foregår alene indenfor projektområdet. Hele projektområdet bliver af sikkerhedsmæssige årsager indhegnet.

Anlægsfasen for Etape 4, fase 1 varer forventeligt 1 år og 5 måneder. Anlægsfasen for Etape 4, fase forventes at vare 6 måneder. Anlægsarbejde og transport med materialer til og fra området vil foregå via søvejen eller via Vesthavnsvej, Munch Petersens Vej, Zahrtmannsvej og Almindingsvej/Snorrebakken.

En grundig projektbeskrivelse med illustrationer af projektelementerne fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport.

Begrundelse for afgørelsen

Bornholms Regionskommune skal som myndighed sikre sig, at den samlede miljøkonsekvensrapport opfylder kravene i miljøvurderingslovens § 20, jf. miljøvurderingsloven § 24. Bornholms Regionskommune har endvidere sikret sig, at den samlede miljøkonsekvensrapport lever op til kravene i miljøvurderingslovens § 12, da miljøkonsekvensrapporten også indeholder miljøvurdering af forslag til Kommuneplantillæg nr. 27 og forslag til Lokalplan nr. 158.

I miljøvurderingsprocessen skal myndigheden udarbejde en begrundet konklusion om projektets væsentlige indvirkninger på miljøet under hensyntagen til resultatet af myndighedens undersøgelse af de fremlagte oplysninger i den samlede miljøkonsekvensrapport og myndighedens egen supplerende undersøgelse. Det er et krav, at myndighedens begrundede konklusion indarbejdes i afgørelsen om tilladelse efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven.

Bornholms Regionskommunes begrundede konklusioner og vurderinger vedrørende projektets væsentlige indvirkninger på miljøet fremgår af denne tilladelse efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven.

Generelle vilkår

Plangrundlaget og det konkrete projekt er udarbejdet samtidigt. Den samlede miljøkonsekvensrapport for planforslag og projekt er skrevet med udgangspunkt i et afgrænsningsnotat. I afgrænsningsnotatet har Bornholms Regionskommune sammen med Trafikstyrelsen afklaret hvilke miljøfaktorer, der skulle beskrives nærmere i miljøkonsekvensrapporten. Afklaringen er sket ud fra en vurdering af planbeskrivelsen og projektbeskrivelsen i forhold til potentielle miljøkonsekvenser samt indkomne høringssvar.

Den samlede miljøkonsekvensrapport udfolder i højere grad både planbeskrivelse og projektbeskrivelse. Miljøkonsekvensrapporten beskriver i øvrigt både de forudsætninger og de projektilpasninger, som indarbejdes for at imødegå og reducere udvidelsens negative påvirkninger på miljøet.

Bornholms Regionskommune har i plangrundlaget indarbejdet rammer og bestemmelser for en del af den samlede miljøkonsekvensrapports forudsætninger og beskrevne projektilpasninger. I det omfang Bornholms Regionskommune har vurderet det nødvendigt, er yderligere en del af forudsætningerne og projektilpasningerne indarbejdet som vilkår i nærværende tilladelse efter miljøvurderingsloven.

Det er imidlertid alle forudsætninger og projektilpasninger i miljøkonsekvensrapporten, der bidrager til en vurdering af plangrundlagets og det konkrete projekts påvirkninger på miljøet. Det gælder også de forudsætninger, der ikke er undersøgt nærmere under en af de 12 udvalgte miljøfaktorer i miljøkonsekvensrapporten, men som indgår i planbeskrivelsen eller projektbeskrivelsen.

Vilkår 1 og 2 om etablering, drift og nedtagning er stillet for at sikre grundlaget for miljøvurderingen og dermed tilladelsen efter miljøvurderingsloven § 25, stk. 1.

Vilkår 3 og 10 om ansvar og driftsophør er stillet for at Bornholms Regionskommune til enhver tid kan sikre overholdelse af tilladelsens vilkår.

Etape 4, fase 2 er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, men der er på nuværende tidspunkt ikke fastlagt en nærmere tidsplan for udførelsen. Vilkår 5-9 er stillet for at sikre, at anlæg af projektet foregår i et rimeligt tempo samt at projektets forudsætninger ikke har ændret sig og der dermed kan opstå nye og ubeskrevne miljøpåvirkninger, når fase 2 gennemføres.

Risiko for forurening

Ved anlægsarbejdet kan der opstå risiko for spild af olieprodukter, benzin og kemikalier fra tankning af entreprenørmaskiner, fra hydraulik eller fra oplag på arbejdsarealerne.

Bornholms Regionskommune vurderer, at det er vigtigt i så stort et anlægsarbejde at sikre mod spild og i øvrigt være i stand til at inddæmme og stoppe forureninger, hvis der sker uheld. Bornholms Regionskommune stiller i nærværende tilladelse vilkår 11-13 for at sikre, at risici for spild og forurening imødegås.

Trafik på land

Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn vil medføre en stigning i trafik på land i anlægsfasen. Trafikken vil fortrinsvis bestå af kørsel med materialer i lastbiler mellem Rønne Granitbrud og havnen via Vesthavnsvej, Munch Petersens Vej, Zahrtmannsvej og Almindingsvej/Snorrebakken. Derudover vil håndværkere, der deltager i anlægsarbejdet køre til og fra området.

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at der vil være tale om en lille stigning i trafikken med op til 7 lastbiler/time og 10-20 person- eller varebiler i spidsbelastningen. Den største belastning for Etape 4 isoleret set vil være fra primo februar til ultimo marts 2025. Der vil komme til at være overlap i anlægsperioden for Rønne Havns udvidelse i Etape 3 og i Etape 4. Den største belastning når man ser på Etape 3 og Etape 4 samlet vil være i juli 2024 og bestå af 21 lastbiler/time og 20-30 person- eller varebiler i spidsbelastningen. Belastningen er ikke lige stor i hele anlægsperioden på omtrent 2 år samlet. De veje og kryds, der forventes kørsel på har alle kapacitet til den øgede trafik projektet medfører.

Placeringen af multifunktionskajen og øget krydstogtturisme vil medføre flere bløde trafikanter på vejene mellem multifunktionskajen og Rønne by, herunder på Tysklandsvej og Bådehavnsvej. Der er i projektet indarbejdet en projektilpasning, hvor der skal etableres fodgængerfelter til sikring af de bløde trafikanter på Tysklandsvej og Bådehavnsvej.

Bornholms Regionskommune er enig i vurderingen samt i behovet for at lave fodgængerfelter til de bløde trafikanter. Vilkår 14 sikrer hensynet til de bløde trafikanter.

Skibstrafik

Etape 4 udvidelsens påvirkning på skibstrafik er belyst i den samlede miljøkonsekvensrapport. Da Bornholms Regionskommune ikke har myndighed i forhold til skibstrafik, har Bornholms Regionskommune ikke bemærkninger til dette kapitel af den samlede miljøkonsekvensrapport.

Støj

Støj fra havnen kan opstå i forbindelse med anlægsarbejdet samt fra virksomhederne på havnearealet i driftsfasen.

Anlægsfase

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at en del anlægsarbejdet vil foregå i dagtimerne i en periode på 1 år og 5 måneder for Etape 4, fase 1 og 6 måneder for Etape 4, fase 2. Modtagelse og håndtering af materialer fra skib samt uddybning af havnebassin vil dog foregå hele døgnet. Uddybning af havnebassin

forventes at vare 11 måneder. De mest støjende aktiviteter er uddybning af havnebassinet, leverancer af materialer (skærver) til byggepladsen, nedramning af spuns og opfyldning af havnebassinet samt kørsel med entreprenørmaskiner.

Beregninger af støj i miljøkonsekvensrapporten viser, at anlægsarbejdet ikke kan udføres uden at overskride de støjgrænser, som Bornholms Regionskommune ønsker at fastsætte for projektet. De ønskede støjgrænser tager udgangspunkt i en kommende forskrift for støj fra anlægs- og byggearbejde samt Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Trafikstyrelsen vil i deres tilladelse til projektet anvende samme vilkår som Bornholms Regionskommune, eventuelt suppleret med vilkår, der undgår særligt støjende aktiviteter i sommermånederne.

Der er anvendt projektilpasninger såsom at:

- uddybning af havnebassin samt opfyldningsaktiviteter og tilførsel af materialer (ikke sten) ad søvejen er det eneste arbejde, der kan foregå i døgndrift, mens alle øvrige arbejder skal foregå indenfor normal arbejdstid
- ramning af spunsjern foregår kun, hvor nedvibrering ikke er mulig
- særligt støjende aktiviteter udføres kun på hverdage fra kl. 8-17
- uddybning af havnebassinet indenfor indermolerne foregår i videst muligt omfang i dagtimerne
- uddybning indenfor indermolerne foregår kun i aften- og nattimerne, når det er strengt nødvendigt.
- en 5 m høj støjafskærmning etableres på Læmolen og Ydre Idermole i anlægsfasen
- en særlig Task Force koordinerer blandt andet uddybningsarbejder med den øvrige sejlads i havnen og sikrer, at kommende støjende arbejder identificeres og kommunikeres til borgerne
- støjdæmpning af uddybningsfartøjerne
- erhvervsbygninger indenfor en afstand med risiko for bygningskadelige vibrationer bliver registreret og der opsættes vibrationsmålere

Hvis en kommune ikke har en forskrift for midlertidig støj fra bygge- og anlægsarbejder, er det generel praksis for anlægsfaser at fastsætte støjgrænser i forbindelse med projektet. Bornholms Regionskommune har besluttet at udarbejde en forskrift og denne har været i offentlig høring, men er endnu ikke endeligt vedtaget og gældende. Bornholms Regionskommune har oplyst Rønne Havn A/S om de forventede støjgrænser i den kommende forskrift. Rønne Havn A/S og Niras har lavet støjeregninger ud fra de forventede støjgrænser.

Støjeregningerne viser, at anlægsarbejdet ikke kan overholde de støjgrænser Bornholms Regionskommune forventer at fastsætte i den kommende forskrift. Det gælder særligt for aften- og natperioden. For at imødekomme Rønne Havn A/S og sikre at mest muligt støj finder sted i de mindst generende perioder, har Bornholms Regionskommune fulgt Miljøstyrelsen vejledende støjgrænse for aftenperioden på 45 dB(A) fremfor den kommende forskrifts grænse på 40 dB(A).

Støjeregningerne viser fortsat, at støjgrænserne ikke vil kunne overholdes ved alle ejendomme nær projektområdet. Rønne Havn A/S har derfor indarbejdet begrænsninger for hvornår uddybning må foregå i havnebassin indenfor indermolerne, støjafskærmning, plan for kommunikation om støj og arbejder sammen med entreprenør på at støjdæmpe uddybningsfartøjerne mest muligt.

Bornholms Regionskommune finder at overskridelse af støjgrænser ikke er ønskelig og skal reduceres mest muligt. De aktiviteter, der giver det største støjbidrag, ligger indenfor Trafikstyrelsens myndighedsområde. Bornholms Regionskommune har sammen med Trafikstyrelsen og Rønne Havn A/S sat en grænse for, hvor mange dage, hvilke overskridelser af støjgrænserne kan accepteres.

Vilkår 15-39 fastsætter støjgrænser, dage for overskridelser, krav til orientering af offentligheden omkring støjende aktiviteter samt muligheder for håndhævelse. Hvis der i forbindelse med arbejdet opstår behov for at fravige vilkår 21 eller 22, sikrer vilkår 29-32, at Bornholms Regionskommune kan tage stilling til begrundelsen

for fravigelsen. Vilkår 33-36 sikrer, at alle der kan påvirkes af støj fra Rønne Havn kan orientere sig herom, når bygherre udfører særligt støjende arbejde, fraviger støjgrænser i aften- og natteperioder, eller hvis bygherre får dispensation fra vilkår 21 eller 22.

Da anlægsarbejdet allerede som udgangspunkt ikke kan overholde alle støjgrænser, ser Bornholms Regionskommune et behov for at skærpe mulighederne for håndhævelse. Vilkår 19-20 sikrer, at Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen kan følge brugen af vilkår 16 eller 17 samt vilkår 18 i forhold til overskridelser af støjgrænser og sikrer, at antallet af dage i vilkårene ikke overskrides.

Vilkår 38-39 sikrer, at der kan ske håndhævelse på baggrund af vejledende støjmålinger foretaget af Bornholms Regionskommune. Dette øger Bornholms Regionskommunes og Trafikstyrelsens muligheder for at handle hurtigt. Bornholms Regionskommune anerkender at der er forskel på kvalitet og måleusikkerhed mellem vejledende støjmålinger og akkrediterede støjmålinger. Bornholms Regionskommune vil have denne forskel i mente ved håndhævelsen således, at hvis en vejledende støjmåling kun viser små overskridelser af en støjgrænse, for eksempel på 1-2 dB(A), så skal dette have betydning for fremgangsmåden i håndhævelsen. Vilkårene er ikke til hinder for, at der kan stilles krav om akkrediterede støjmålinger, hvor dette vurderes påkrævet.

Bornholms Regionskommune gør i øvrigt opmærksom på, at bygherre skal overholde byggelovens⁸ § 12 som opstiller krav til vibrationer under pæleramning eller nedvibrering af spunsprofiler tæt på eksisterende bygninger.

Driftsfase

Efter udvidelsen af Rønne Havn er gennemført, vil der starte en ny fase med drift af multifunktionskaj og modtagelse af store skibe, herunder særligt krydstogtskibe. Dette vil foregå sammen med den øvrige drift på hele havnens område. Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at der er mange forskellige virksomheder på havnen, som hver især bidrager til støj fra havnen.

Miljøkonsekvensrapportens beregninger for støj i driftsfasen viser, at boligerne øst for havnen kan blive påvirket med 50-55 dB(A). Beregningen er en worst case, hvor alle støjende virksomheder kører med 100 % aktivitet i døgndrift. Beregningerne viser også, at ændringen i støjdbredelsen fra Rønne Havns nuværende niveau til niveauet inklusive Etape 4 i boligområderne i mindre områder stiger med 1 dB(A) og hvis man ser på Etape 3 og Etape 4 samlet vil stigningen være på 1-2 dB(A).

Bornholms Regionskommune er enig i miljøkonsekvensrapportens vurdering af, at der er tale om mindre forøgelser i støjpåvirkningen, som er uden betydning for den oplevede baggrundsstøj. Bornholms Regionskommune lægger i vurderingen også vægt på, at beregningerne ikke forholder sig til eksisterende ekstern støj fra Rønne by. Der er derfor også andre støjklender end Rønne Havn, der bidrager til baggrundsstøjen.

Miljøstyrelsen fastsætter i en støjvejledning vejledende støjgrænser for naboer til industristøj. Bornholms Regionskommune henviser til, at de vejledende støjgrænser for de enkelte naboområder overholdes for hver virksomhed på havnen.

Samlet vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer samlet, at med de fastsatte vilkår i nærværende tilladelse, vil 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' kunne etableres med en væsentlig miljøpåvirkning på støj. Miljøpåvirkningen er reduceret og imødegået bedst muligt.

⁸ LBK nr. 1178 af 23/09/2016: Byggeloven

Luft

Med etablering af multifunktionskajen forventer Rønne Havn A/S en stigning i anløb af krydstogtskibe til Rønne Havn. Krydstogtskibe kan påvirke luftkvaliteten, mens de ligger ved kaj.

Anlægsfase

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at anlægsarbejdet vil foregå over 1,5 år og vil indebære emissioner fra det materiel – skibe, maskiner, køretøjer med videre, som er nødvendige for at udføre anlægsarbejdet. Arbejderne foregår i et område med særdeles gode spredningsforhold uden høj bebyggelse, der kan hindre en fri udskiftning af luften i anlægsområdet. På den baggrund forventes udledning af forurenende stoffer til luften i anlægsfasen ikke at medføre væsentlige påvirkninger af luftkvaliteten.

Bornholms Regionskommune er enig i vurderingen af anlægsfasens begrænsede påvirkning. Bornholms Regionskommune finder på den baggrund ikke anledning til at stille vilkår i anlægsfasen.

Driftsfase

Den nye multifunktionskaj forventes primært anvendt af krydstogtskibe med 65-75 årlige anløb. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at det med den forventede skibstrafik til det nye havneafsnit forsat vil være muligt at overholde grænseværdierne for luftkvalitet med stor margin i og omkring havnen i driftsfasen. Vurderingen er foretaget med baggrund i en rapport med beregninger af krydstogtskibes påvirkning af luftkvaliteten. Rapporten er udarbejdet af DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet) og indeholder beregninger og vurderinger på baggrund af data om skibssejls i fem danske havne, herunder Rønne Havn fra årene 2015-2019.

Bornholms Regionskommune er enig i, at det med det foreliggende grundlag, kan vurderes, at luftkvaliteten ikke vil påvirkes væsentligt i driftsfasen. Bornholms Regionskommune lægger i den vurdering vægt på, at rapporten fra Aarhus Universitet bygger på beregnede data og indeholder data specifikt for Rønne Havn. Bornholms Regionskommune finder på den baggrund ikke anledning til at stille vilkår i driftsfasen.

Klima

Både i anlægsfasen og i driftsfasen vil Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn medføre en stigning i udledning af CO₂.

Anlægsfase

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn i anlægsfasen samlet vil medføre en udledning på 12.970 ton CO₂-ækvivalenter, med en gennemsnitlig årlig udledning på 6.500 ton CO₂-ækvivalenter, svarende til en årlig udledning fra 1.620 familier i parcelhuse. Udledningen vil tillige svare til 0,015 % af Danmarks årlige klimaaftryk og 2,1 % af Bornholms.

Anlægsaktiviteter for Rønne Havns udvidelse i Etape 3 vil komme til at overlappe med udvidelsen i Etape 4. Udledning i forbindelse med samtidige anlægsarbejder på både Etape 3 og Etape 4 vil i 2024 udgøre 10.200 ton CO₂-ækvivalenter, svarende til udledningen fra 2.550 familier i parcelhuse. Den kumulative udledning vil tillige svare til 0,023 % af Danmarks årlige klimaaftryk og 3,3 % af Bornholms.

I begge tilfælde vurderes påvirkningen af klimaet at være mindre, men vil ikke umiddelbart medvirke til at nedbringe klimapåvirkningen.

For at reducere udledningen af CO₂ i anlægsfasen, har Rønne Havn A/S i udbudsmaterialet for både Etape 3 og Etape 4 bedt de bydende om at beskrive metodevalg i forhold til optimal udnyttelse af ressourcer og redegørelse for optimerede bæredygtige byggeprocesser. Dette for at sikre en nedsættelse af CO₂-aftrykket. Rønne Havn A/S vil inddrage redegørelse for dette i valg af entreprenør og vil følge op på, at entreprenøren efterlever de beskrevne tiltag.

Bornholms Regionskommune vurderer, at 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' på baggrund af udbudsprocessen kan anlægges med en begrænset og acceptabel miljøpåvirkning på klima.

Driftsfase

Efter uddybning af havnebassin og anlæggelse af multifunktionskaj i Etape 4, forventer Rønne Havn A/S, at der vil være en stigning i antal anløb af skibe på ca. 100, heraf en stigning på 10-20 krydstogtskibe og 5 store godsskibe⁹.

Som følge af den forøgede skibstrafik forventes den årlige udledning af CO₂-ækvivalenter herfra at stige med ca. 8 %, hvilket svarer til 0,002 % af Danmarks årlige klimaaftryk og 0,3 % af Bornholms.

For Etape 3 forventes anløb af ekstra 200 skibe pr. år i havnen. Ses der på følgerne af udbygningen af både Etape 3 og Etape 4 vil den årlige udledning af CO₂ fra skibstrafikken til og fra Rønne Havn blive øget med ca. 20 %, hvilket svarer til 0,005 % af Danmarks årlige klimaaftryk og 0,8 % af Bornholms. I begge tilfælde vurderes påvirkningen af klimaet at være ubetydelig, men vil ikke umiddelbart medvirke til at nedbringe klimapåvirkningen.

Der vil derfor være tale om en merudledning både for Etape 4 isoleret set og for Etape 3 og 4 kumulativt. Da skibstrafikken fra Etape 3 skal bidrage til opstilling af havvindmøller, vil der imidlertid være tale om en indirekte påvirkning på klima på længere sigt i form af bidrag til den grønne omstilling. Rønne Havn A/S arbejder samtidig med muligheder for landstrøm fremadrettet og forberede multifunktionskajen (Kaj 37) til landstrøm ved at trække tomrør i forbindelse med etableringen. Landstrøm fra vedvarende energikilder vil kunne reducere udledningen af drivhusgasser fra havnens drift.

I EU-regi arbejdes der på krav til reduktion af skibenes emissioner samt anvendelse af landstrøm. Ifølge den foreløbige aftale (marts 2023) vil containerskibe og passagerskibe være forpligtet til at bruge strømforsyning fra land til alle elektricitetsbehov, mens de ligger ved kaj i større EU-havne fra 2030. Aftalen vil også gælde for resten af EU's havne fra 2035, hvis disse havne har en landstrømforsyning¹⁰.

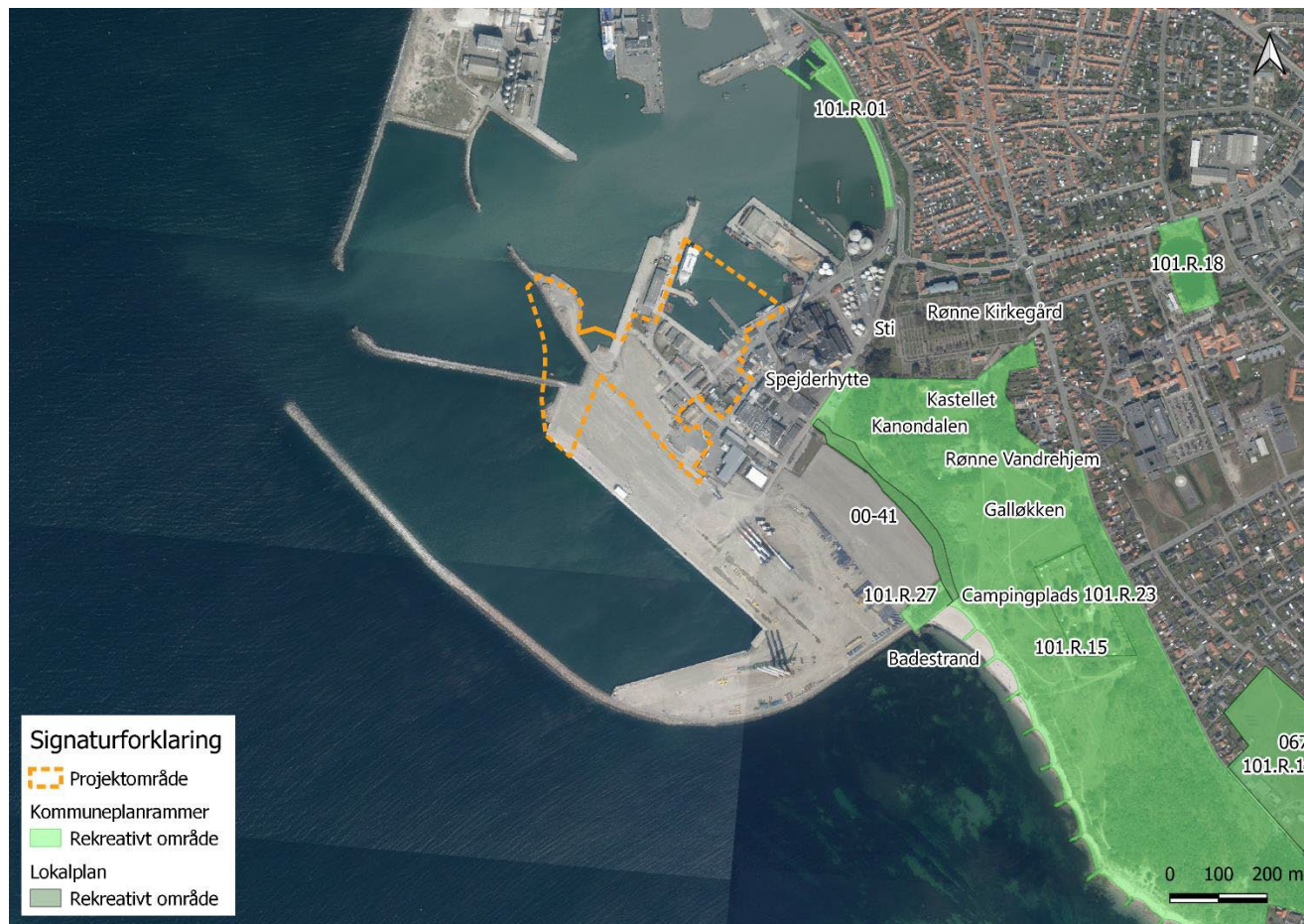
Bornholms Regionskommune finder ikke grundlag for at stille vilkår i forhold til klima for driftsfasen.

Friluftsliv

Rundt om Rønne Havn er der rige muligheder for friluftsliv. Der er både nærrekreativt område med havnepromenade samt småbåds- og fritidshavn (benævnt 101.R.01 på figur 3), sti langs med Skansevej forbi Rønne Kirkegård og en spejderhytte, Galløkken med park og skov og de fredede anlæg Kanondalen og Kuppet samt en bynær badestrand.

⁹ De store godsskibe klassificeres som +5.000 DWT58. Dwt er måleenheden for et skibs lasteevne. Forkortelsen står for engelsk dead weight tonnage 'ton dødvægt'.

¹⁰ https://www.soefart.dk/article/view/1018947/eu_nar_milepaal_i_krav_om_skibes_udslip_og_landstrom

Figur 3: Oversigt over rekreative områder rundt om projektområdet

Udvidelse af Rønne Havn med Etape 4 vil ikke medføre hindringer i brugen af de rekreative områder. Til gengæld vil støj kunne påvirke områderne både under anlæg af udvidelsen og ved den fremtidige drift.

Anlægsfasen

Støj er beskrevet i den samlede miljøkonsekvensrapports kapitel 10 og nærværende tilladelse stiller vilkår til støjgrænser samt begrundet afgørelsen ovenfor under overskriften Støj. Beregninger af støj af særlig betydning for friluftsliv er fremhævet i miljøkonsekvensrapportens kapitel 13.

Beregninger af støj i forhold til friluftsliv i miljøkonsekvensrapporten viser, at anlægsarbejdet kan udføres uden at overskride Miljøstyrelsens vejledende støjgrænse på 45 dB(A) for det rekreative område. En projektilpasning i forhold til støj har også betydning for støj for friluftslivet:

- ramning af spunsjern foregår kun, hvor nedvibrering ikke er mulig

Nærværende tilladelse stiller vilkår til støj i anlægsfasen i vilkår 15-39. Bornholms Regionskommune finder ikke behov for at stille supplerende vilkår særligt for støj i forhold til friluftsliv.

Driftsfasen

Der er mange forskellige virksomheder på havnen, som hver især bidrager til støj fra havnen. Miljøkonsekvensrapportens beregninger for støj i driftsfasen er en beregning for den samlede støj fra alle de støjende virksomheder.

Beregningerne viser, at Galløkken nærmest havnen kan blive påvirket med op til 55 dB(A), mens Rønne Vandrerhjem påvirkes med 45-50 dB(A) og campingpladsen med 40-45 dB(A). Beregningen er en worst case, hvor alle støjende virksomheder kører med 100 % aktivitet i døgn drift. Beregningerne viser også, at ændringen i støj udbredelsen fra Rønne Havns nuværende niveau til niveauet inklusive kan medføre en forøgelse af støjen på under 1 dB i det rekreative område ved Galløkken. Ses der på den samlede støjpåvirkning fra Etape 3 og Etape 4 områderne i driftsfasen kan der forekomme en forøgelse af støjen på mellem 1 og 2 dB på den nordligste del af Galløkken, mens der ikke vil forekomme nogen ændring af støjpåvirkningen i størstedelen af det rekreative område, herunder ved Rønne Vandrerhjem og campingpladsen.

Miljøstyrelsen giver i vejledning nr. 3 fra 2003¹¹ supplerende bemærkninger til hvordan der kan sættes støjgrænser for områder til offentlige formål. Denne vejledning bløder op i de vejledende støjgrænser, som de er fastsat i støjvejledningen fra 1984. Dette ud fra en betragtning om, at forskellige områder til offentlige formål kan have forskellige støjfølsomheder. Rønne Havn A/S og Niras anbefaler i den samlede miljøkonsekvensrapport at anvende en støjgrænse for Galløkken på 45 dB(A) døgnet rundt begrundet i at det er et bynært grønt område, der i forvejen er påvirket af baggrundsstøj.

Bornholms Regionskommune er enig i miljøkonsekvensrapportens vurdering af, at der er tale om en mindre forøgelse i støjpåvirkningen, som er uden betydning for den oplevede baggrundsstøj. Bornholms Regionskommune lægger i vurderingen vægt på, at beregningerne ikke forholder sig til eksisterende ekstern støj fra Rønne by. Området ved Galløkken er i forvejen præget af støj fra virksomheder på havnen og den øvrige vej- og industristøj fra Rønne by.

Bornholms Regionskommune gør i øvrigt opmærksom på, at fastsatte støjgrænser skal overholdes for hver virksomhed. Det er altså ikke den samlede støj, sådan som støjberegningen i miljøkonsekvensrapporten beregner, der kan sættes vilkår for.

Støjberegningen i miljøkonsekvensrapporten er en worst case situation og Bornholms Regionskommune forventer, at der sjældent vil være 100 % aktivitet i samtlige virksomheder på havnen på en gang, særligt i aften- og nattetimer.

Bornholms Regionskommune finder ikke anledning til at fastsætte vilkår for støj i driftsfasen angående støj i forhold til friluftslivet.

Kulturmiljø og visuelle forhold

Både i anlægsfasen og i driftsfasen vil Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn påvirke kulturmiljø og visuelle forhold. Dette vil særligt være i form af belysning under anlægsarbejdet, krydstogtskibe ved multifunktionskajen, begrænsning af den visuelle sammenhæng mellem byen, havnen og forbindelsen til Østersøen ved forlængelsen af Søndre Ydermole samt belysning i driftsfasen.

Den samlede miljøkonsekvensrapport indeholder også visualiseringer af byggemuligheder. Dette er alene relateret til de muligheder forslag til Kommuneplantillæg nr. 27 og forslag til Lokalplan nr. 158 giver, samt de kumulative muligheder i Rønne Havn udvidelser fra Etape 1, Etape 2, og Etape 3. Selve Etape 4 udvidelsen, som miljøvurderes sammen med planforslagene, indeholder ikke byggeri. Nærværende tilladelse tager derfor ikke stilling til den del af den samlede miljøkonsekvensrapport, der handler om byggeri.

Anlægsfasen

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at der i anlægsfasen vil være lys fra fartøjer, der arbejder

¹¹ Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 3, 2003: Ekstern støj i byområdesområder, Kapitel 5: Supplerende bemærkninger til de vejledende støjgrænser

hele døgnet og i mørke har brug for projektørbelysning. Denne belysning vil hovedsageligt være orienteret mod vandfladen.

På land vil anlægsarbejdet foregå i tidsrummet 7-19 på hverdage og 8-17 på lørdage, og derfor vil behov for belysning være begrænset. Der vil blive brugt 5-10 lysmaster med en højde på 8 meter. Lyset vil være nedadrettet og rettet mod anlægsarbejdet. Bygherre vil yderligere stille krav til entreprenører om at indrette byggepladser og opstille lysmaster, så de ikke blænder naboer og trafikanter.

Arbejdsbelysningen vil betyde en øget belysning i projektområdet. Der er dog i forvejen en stor eksisterende belysning på havneområdet og den øgede belysning vurderes i miljøkonsekvensrapporten at have en ubetydelig til moderat visuel betydning for oplevelsen af såvel kulturmiljø som nærliggende, rekreative områder omkring havnen.

Bornholms Regionskommune er enig i vurderingen af, at den øgede belysning har en begrænset påvirkning. Det væsentligste at sikre i anlægsfasen er, i Bornholms Regionskommunes øjne derfor, at naboer og trafikanter ikke oplever gener i form af blænding fra arbejdslyset i anlægsfasen. Vilkår 40 sikrer, at dette undgås.

Driftsfasen

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at påvirkningen på kulturmiljø og visuelle forhold fra multifunktionskaj, forlænget ydermole og krydstogtskibe i driftsfasen svinger fra ubetydelig til væsentlig. Vurderingerne afhænger af hvorfra man ser, i hvilken retning og hvilke typer aktiviteter og anlæg man kigger på.

Bornholms Regionskommune henviser til den samlede miljøkonsekvensrapports kapitel 14 – 'Kulturmiljø og visuelle forhold (herunder lysforhold)' samt miljøkonsekvensrapportens bilag 5 – 'Visualiseringsrapport' for detaljerede beskrivelser.

En del af kulturhistorien er fortællingen om Rønne bys oprindelse som fiskerleje og senere havneby og købstad. Relationen mellem byen, havnen og forbindelsen til Østersøen er en vigtig del af den fortælling. Bornholms Regionskommune er enig i, at forlængelsen af Søndre Ydermole vil forstyrre oplevelsen af relationen mellem byen, havnen og forbindelsen til Østersøen. Både set inde fra byen og set ude fra vandet vil der være tale om en væsentlig påvirkning.

Bornholms Regionskommune er også enig i at krydstogtskibe udgør store elementer, som har betydning for de visuelle forhold, når de ligger i havnen. Bornholms Regionskommune anerkender, at påvirkningen er midlertidig og kun til stede, når der er krydstogtskibe i havnen, hvorfor vurderingen er en moderat påvirkning.

Påvirkninger fra projektet i Etape 4 ud på de rekreative områder ved Galløkken vurderes til gengæld som ubetydelig til mindre væsentlig, da selve anlægget ikke vil være synligt og krydstogtskibene kun vil være begrænset synlige fra Galløkken.

Bornholms Regionskommune er yderligere enig i, at både lys fra krydstogtskibe og fra belysning af havnearealerne vil være synligt og at dette vil påvirke oplevelsen af Rønne bys kulturhistorie og visuelle forhold. Projektområdets placering inde på havnen lige op ad andre havneområder med teknisk præg medvirker til, at belysningen indgår i det eksisterende lysbillede og oplevelsen på det nye havneareal og multifunktionskaj vil være mindre end hvis det var et nyt havneareal med belysning, der stod alene. I forhold til krydstogtskibe vurderer Bornholms Regionskommune, at med den oplyste forventning om ca. 2 krydstogtskibe årligt, der ligger til kaj i de mørke timer, er påvirkningen fra lys, om end kraftig når den er til stede, midlertidig og mindre væsentlig. Påvirkning fra belysning vurderes samlet set mindre væsentlig.

Bornholms Regionskommune finder ikke anledning til at stille vilkår til projektet i driftsfasen, selvom der er væsentlige påvirkninger på kulturmiljø og visuelle forhold forbundet med forlængelsen af ydermolen. Bornholms Regionskommune vurderer, at den forlængede mole vil få en barriereeffekt som er svær at begrænse eller afværge. Den væsentlige påvirkning må derfor accepteres som en del af projektet.

På baggrund af høringssvar fra miljøvurderingen af Rønne Havns udvidelse Etape 3 er Bornholms Regionskommune i dialog med Rønne Havn A/S om mulighed for begrønning omkring havnearealerne. Det er med et eventuelt begrønningsprojekt målet at tage hensyn til påvirkninger både som følge af plangrundlagene for Etape 3 og Etape 4 samt de væsentlige påvirkninger som følge af projektet i Etape 4. Begrønning af andre havnearealer ses som en mulighed for at kompensere den væsentlige påvirkning, som vil ske ved fuld udnyttelse af Lokalplan nr. 091 'Udvidelse af Rønne Havn', Lokalplan nr. 151 'Rønne Havn, nye oplagsarealer og ny kaj', forslag til Lokalplan nr. 158 'Multifunktionskaj ved Rønne Havn', samt etablering af projektet i Etape 4. Projektet foregår ikke i regi af miljøvurderingen. Bornholms Regionskommune forventer, at der kan opnås en aftale.

Bornholms Regionskommune vurderer, at med det fastsatte vilkår 40 angående belysning i anlægsfasen, vil 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' kunne etableres med en ubetydelig til væsentlig, men acceptabel miljøpåvirkning på kulturmiljø og visuelle forhold.

Kystmorfologi

I forbindelse med Rønne Havns udvidelse i Etape 4 bliver den Søndre Ydermole forlænget med 330 m. Rønne Havn A/S igangsatte efter aftale med Bornholms Regionskommune et overvågningsprogram for kystmorfologien i forbindelse med de forandringer i havneprofilet, som blev sat i gang med udvidelsens Etape 1. Med forlængelsen af Søndre Ydermole i Etape 4 færdiggøres denne forandring af havneprofilet. Aftalen om overvågning fremgår af bilag 1.

I forbindelse med de tidligere udvidelsesetaper, hvor den eksisterende ydermole blev anlagt, er det blevet undersøgt, om ændringen af havneprofilet vil påvirke sedimenttransporten i havet (flytning af sand) langs kysten nord og syd for havneudvidelsen. Hvis der er en påvirkning, kan det enten give større sandaflejringer (bredere strande) eller større erosion (smallere strande) i de påvirkede områder. Undersøgelsen omfatter udbygning af ydermolen i sin helhed og dermed også den forlængelse på 330 m, som er omfattet af nærværende projekt.

Som en del af Etape 1 udvidelsen af Rønne Havn blev der i 2019 tilført 33.000 m³ sand (sandfodring) i et område lige syd for det nye havneområde ud for stranden langs de tre første hofder langs Galløkken. Efterfølgende er kysten blevet formet af de ændrede forhold for strøm, bølger og sedimenttransport, og kysten vil i løbet af nogle år finde en ny ligevægt. Kystlinjen påvirkes dog hele tiden af bølger og strøm, og den vil gennem tiden flytte sig frem og tilbage inden for et nærmere afgrænset responsfelt. Se figur 4.

Figur 4: Den mørkeblå linje viser den forventede nye kystlinje (ligevægts-kystlinjen) efter etablering af ydermolen. Den lysere blå zone omkring ligevægts-kystlinjen viser, hvordan kystlinjen forventes at bevæge sig de næste 40-50 år. Figuren viser, at kystlinjen vil bevæge sig inden for et 10 m bredt felt i den sydlige del ud for høfderne 5-8, stigende til 15-20 m ud for høfde 3 og 40-50 m i den nordlige del af sandfodringen lige syd for den nye mole.

For at overvåge kystens tilpasning over en 10-årig periode med henblik på at sikre, at kysten udvikler sig som beskrevet, i forhold til eksponering af klinten og placering af kystlinjen, blev der efter sandfodringen iværksat et overvågningsprogram, således det er muligt at iværksætte tiltag, hvis påvirkningen bliver større end forventet.

Selve kystlinjens tilpasning overvåges over en 5-årig periode efter anlæg af Etape 1 med henblik på at sikre, at kysten udvikler sig inden for rammerne af det blå responsfelt (se figur 4), mens klintens bølgeeksponering overvåges over en 10-årig periode, da klinten vil tilpasse sig langsommere end kystlinjen.

Overvågningen omfatter kyststrækningen ud for Galløkken, der strækker sig fra havnen og mod sydøst langs stranden, der er beskyttet med 13 høfder. Der blev indledningsvist gennemført opmåling i 2017 inden igangsætning af Etape 1 af havneudvidelsen. Der er de følgende år gennemført opmålinger som led i måleprogrammet.

Konklusionen på den seneste opmåling foretaget i 2023, 4 år efter færdiggørelse af Etape 1 af havneudvidelsen er, at kystlinjen siden sandfodringen har ligget relativt stabilt. Kystlinjen ligger i den ydre kant

af det responsfelt, som er defineret som det felt, indenfor hvilket kysten vil udvikle sig indenfor de næste 40 – 50 år.

Overvågningen vil fortsætte efter det aftalte overvågningsprogram, jf. bilag 1.

Målsatte vandområder

EU's vandrammedirektiv fastlægger rammerne for beskyttelsen af vandløb og søer, overgangsvande (flodmundinger, laguner o.l.), kystvande og grundvand i alle EU-lande. Formålet med vandrammedirektivet er at forebygge yderligere forringelse og beskytte og forbedre vandøkosystemernes tilstand og, hvad angår deres vandbehov, også tilstanden for jordbaserede økosystemer og vådområder, der er direkte afhængige af vandøkosystemerne.

Vandrammedirektivet er udmøntet i lov om vandplanlægning¹², der indeholder overordnede bestemmelser om vanddistrikter, myndigheders ansvar, miljømål, planlægning og overvågning mv. Indsatsprogrammerne i Danmark, er beskrevet i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Statens Vandområdeplaner).

Ifølge § 8 i indsatsbekendtgørelsen¹³, skal kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster¹⁴, ikke forhindres.

Kystvand

Hele vejen rundt om Bornholm er udpeget Vandområde nr. 56 'Østersøen Bornholm'. Kystvandområdet dækker et område på 211,38 km² indenfor 1-sømile grænsen. Udenfor 1-sømile grænsen ligger Vandområde nr. 58 '12 sømil Bornholm Østersøen'. Vandområde nr. 58 omkranser også Bornholm og dækker et større område. Korteste afstand mellem Etape 4 udvidelsen og Vandområde nr. 58 er 2 km.

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at de aktiviteter, der kan påvirke vandkvaliteten og målsætningerne i vandområderne under anlægsfasen, er fysisk påvirkning af havbunden, samt forstyrrelse og spredning af sediment i forbindelse med anlægsarbejdet herunder i forbindelse med uddybning af havnebassin og efterfølgende klappning¹⁵ af det opgravede sediment. De aktiviteter, der kan påvirke vandkvaliteten og målsætningerne i driftsfasen er regnvandshåndtering, permanent tab af havbund, øget skibstrafik samt udsivning fra opfyldte arealer og hydrauliske ændringer i området som følge af opfyldningen.

Forstyrrelse og spredning af sediment kan give anledning til lokalt forhøjede sedimentkoncentrationer i vandfasen og efterfølgende sedimentaflejringer. Det suspenderede sediment kan potentielt indeholde miljøfarlige forurenende stoffer, næringsstoffer og iltforbrugende stoffer, som kan spredes omkring projektområdet eller omkring klapplassen. Opfyldningsmaterialet kan derudover afgive miljøfarlige forurenende stoffer, der kan spredes til vandområdet.

Ved opfyldning af havnebassin, vil der være vand, der bliver fortrængt, og som skal lukkes ud fra det område, der opfyldes. Det fortrængte vand kan indeholde suspenderet sediment. For at begrænse sedimentspredning via det fortrængte vand, er der i Etape 4, fase 1 indarbejdet en projektilpasning med siltgardin¹⁶. Dette sikrer,

¹² LBK nr. 126 af 26/01/2017: Lovbekendtgørelse om vandplanlægning

¹³ BKG nr. 449 af 11/04/2019: Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

¹⁴ BKG nr. 448 af 11/04/2019: Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster

¹⁵ Klappning foregår ved, at materiale, der graves op fra havnebassinets bund i forbindelse med uddybning, bliver lagt ud på havbunden på en dedikeret plads i et vandområde.

¹⁶ Et siltgardin er en metode til at tilbageholde sediment ved at omkranse et område med en art dug. Dugen kan have forskellig porestørrelse alt efter hvilken størrelse det sediment man ønsker at tilbageholde har.

at sedimentspredningen forbliver lokal ud for den nye kajvæg inde i bassinet. For Etape 4, fase 2 kan opfyldning ske med ren til lettere forurenede jord. I det tilfælde kan det fortrængte vand indeholde miljøfremmede forurenende stoffer fra den lettere forurenede jord. For at begrænse spredning af forurening via det fortrængte vand, er der i Etape 4, fase 2 indarbejdet en projektilpasning hvor bassinet indledningsvist inddæmmedes med sandbræmme og eventuelt vandtæt membran, således at fortrængt vand fra opfyld med ren til lettere forurenede jord ikke strømmer ud i havnen og havområdet, men kan pumpes op på land og behandles, inden vandet genudledes til den omkringliggende recipient.

Regnvand, der falder på det nye havneareal i driftsfasen siver for Etape 4, fase 1 til skærvebrønde med sandfang og derefter udledning til havnebassinet. Regnvand fra Etape 4, fase 2 arealet kan bevæge sig ned igennem skærve- og sandlagene og siver derfra direkte ud igennem kajvæggene til havnebassinet. Sandlagene er så brede, at der sker tilbageholdelse af de eventuelle miljøfremmede forurenende stoffer, som vandet kan have opsamlet fra eventuel lettere forurenede jord i Etape 4, fase 2 arealet.

Miljøkonsekvensrapporten beskriver, at projektet ikke vurderes at kunne forringe tilstanden eller forhindre målopfyldelsen for Vandområde nr. 56 'Østersøen Bornholm'. Dette gælder for anlægsfasen hvad angår tilførsel af næringsstoffer, spredning af miljøfarlige forurenende stoffer, påvirkning af lysforhold eller påvirkning af havbund ved uddybning af havnebassin og sedimentaflejringer. Det gælder også for driftsfasen hvad angår udledning af næringsstoffer fra det nye havneareal og tilknyttede aktiviteter, udsivning af næringsstoffer fra det nye havneareal, påvirkning af lysforhold, inddragelse af havbund eller forurening med miljøfarlige stoffer.

Det materiale, der graves op ved uddybning af havnebassin, skal klappes i Vandområde nr. 58 '12 sømil Bornholm Østersøen'. Det kan ikke afvises, at klappning vil tilføre kviksølv, cadmium og bly til Vandområde nr. 58 '12 sømil Bornholm Østersøen', der kan medføre en midlertidig forringelse af den kemiske tilstand i vandområdet. Ligeledes kan det ikke afvises, at mertilførslen kan være medvirkende årsag til, at der ikke kan opnås målopfyldelse for god kemisk tilstand i Vandområde nr. 58 '12 sømil Bornholm Østersøen'.

For at kunne gennemføre projektet skal Rønne Havn A/S opnå en klappningstilladelse. Det er Miljøstyrelsen, der er myndighed på dette område. Miljøstyrelsen er i øjeblikket ved at afklare, om der sammen med klappningstilladelsen også skal meddeles en tilhørende fravigelse efter § 4 stk. 3, jf. § 4, stk. 1, nr. 1 i bekendtgørelse om miljømål (dispensation fra vandrammedirektivet) på grund af tilførslen af de miljøfremmede stoffer kviksølv, cadmium og bly.

Bornholms Regionskommunes endelige tilladelse efter miljøvurderingsloven til projektet kan ikke træffes, før det står klart, om der både skal meddeles klappningstilladelse og fravigelse. Bornholms Regionskommune finder på det foreliggende grundlag ikke anledning til at stille vilkår i forhold til målsatte vandområder. Når Miljøstyrelsen har afklaret, hvorvidt der er behov for en fravigelse efter § 4 stk. 3, jf. § 4, stk. 1, nr. 1 i bekendtgørelse om miljømål, tager Bornholms Regionskommune endeligt stilling.

Der vil forventeligt være samtidighed i dele af anlægsarbejdet for Rønne Havns udvidelse i Etape 3 og Etape 4. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at selvom der vil være sedimentspredning fra arbejder i begge etaper på en gang, vil den kumulative effekt ikke medføre forringelse af miljømål eller hindring i opnåelse af miljømål. På samme måde finder den samlede miljøkonsekvensrapport ikke risiko for kumulative effekter, der medfører forringelse af miljømål eller hindring i opnåelse af miljømål i driftsfasen.

Bornholms Regionskommune henviser til den samlede miljøkonsekvensrapports kapitel 16 – 'Målsatte vandområder' samt miljøkonsekvensrapportens bilag 7 – 'Indbygning af jord', bilag 8 'Spredningsmodellering 2016', bilag 9 'Spredningsmodellering 2023', bilag 10 'Mertilførsel', bilag 11 'Sedimentanalyse' samt bilag 12 'Alternativ til klappning og klappemetoder' for detaljerede beskrivelser.

Bornholms Regionskommune er enig i vurderingen af, at der ikke vil være risiko for at forringe tilstanden for kystvande eller forhindre at nå miljømål for alle parametre, bortset fra kemisk tilstand i Vandområde nr. 58 '12 sømil Bornholm Østersøen'.

En del af forudsætningerne og beskrivelsen af projektet med projektilpasninger er af betydning for at kunne vurdere, at kystvandet ikke bliver påvirket ved udsivning af regnvand (regnes her som spildevand i form af tag- og overfladevand) fra de nye oplagsarealer. Projektet skal opnå en eller flere tilladelser til udledning af spildevand efter miljøbeskyttelseslovens § 28. En spildevandstilladelse vil stille vilkår der sikrer, at udledning af spildevand ikke forringer tilstanden i det vandområde, der skal modtage regnvandet.

Spildevandstilladelser kan helt eller delvist erstatte tilladelser efter miljøvurderingsloven. Ved en erstatning er det ikke nødvendigt at stille vilkår for samme påvirkning på miljøet i to forskellige tilladelser. For at spildevandstilladelsen kan erstatte en tilladelse efter miljøvurderingsloven, skal den inddrage de oplysninger, der er fremkommet under miljøvurderingsprocessen. Spildevandstilladelsen vil derfor blive givet på vilkår der sikrer, at de forudsætninger og projektilpasninger, der indgår i den samlede miljøkonsekvensrapport vil blive gennemført.

Bornholms Regionskommune finder derfor ikke behov for at stille vilkår angående udledning af spildevand i nærværende tilladelse.

Grundvand

Projektområdet ligger indenfor en regional grundvandsforekomst, som er registreret med god kemisk og god kvantitativ tilstand. Bornholm adskiller sig fra resten af Danmark ved, at der ikke er tale om store samlede grundvandsmagasiner, men adskillige magasiner uden hydrologisk forbindelse. Projektområdet ligger udenfor områder med drikkevandsinteresser og der er 1,4 km til nærmeste område med drikkevandsinteresser.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der hverken i anlægsfasen ved nedbringning af spuns eller i driftsfasen ved nedsivning af regnvand, kan opstå påvirkninger på grundvandsforekomsten eller drikkevandsinteresser. Nedbringning foregår på havbunden udenfor den terrænnære grundvandsforekomst og regnvand vil sive til drænedning eller ud gennem kajvæggene og dermed ikke ned i grundvandet.

Bornholms Regionskommune er enig i vurderingen af, at grundvands- og drikkevandsinteresser ikke vil blive påvirket og der ikke er risiko for, at projektet vil medføre forringelse af tilstanden for grundvandsforekomster eller forhindring af at nå miljømål. Bornholms Regionskommune finder på denne baggrund ikke grundlag for at stille vilkår angående grundvand og drikkevand.

Natur

Marinbiologi

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at den marine biologi kan blive påvirket under udgravning og klapning i form af sedimentspild, der spredes med strømmen og efterfølgende sedimenterer udenfor arbejdsområderne, hvilket potentielt kan påvirke bundvegetation, bundfauna, fisk samt marine pattedyr. Derudover vil støjende anlægsarbejder såsom ramning også kunne påvirke både fisk og havpattedyr. Der er tale om påvirkninger, som hører under Trafikstyrelsens myndighedsområde og emnet refereres derfor kun kort i Bornholms Regionskommunes tilladelse.

Det er samlet vurderet, at havbund, bundflora og -fauna, fisk og havpattedyr i området omkring Rønne Havn og den vestlige Østersø vil påvirkes i ubetydelig grad som følge af sedimentspild, habitattab, støj og forstyrrelser, både under anlæg og når det ny område er i drift. Det samme gælder for beskyttede fugle på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, samt hyppigt forekommende fugle, at disse vil påvirkes i ubetydelig grad

som følge af aktiviteter i anlægsfasen, mens det permanente habitattab som følge af inddragelse af havbund ved etablering af moleforlængelse og nyt havneareal vil påvirke vandfugle i mindre grad i driftsfasen.

Natura 2000-områder

En mindre del af projektområdet for Udvidelsen af Rønne Havn – Etape 4 ligger indenfor Natura 2000-område N252 'Adler Grund og Rønne Banke'. Indenfor en afstand af 12 km ligger yderligere et Natura 2000-område, som vurderes relevant at undersøge nærmere. Det er Natura 2000-område nr. 187 'Kystskrænter ved Arnager Bugt'.

Afgrænsningen af Natura 2000-områder har været under revision, og i nærområdet til Rønne Havn er der flere ændringer. Det drejer sig om, at Natura 2000-område nr. 252 er blevet udvidet. Indenfor udvidelsen ligger de tidligere Natura 2000-område nr. 211 og Natura 2000-område nr. 212, som nu er ændret til habitatområderne H211 'Hvideodde Rev' og H212 'Bakkebrædt og Bakkegrund'. Indenfor det udvidede Natura 2000-område nr. 252 er også blevet oprettet et nyt fuglebeskyttelsesområde F129 'Rønne Banke'. Miljøkonsekvensrapporten inddrager også disse udpegninger i sin vurdering.

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at påvirkninger på Natura 2000-områder relaterer sig til forlængelse af ydermole og deraf følgende permanent inddragelse af en del af fuglebeskyttelsesområdet F129 'Rønne Banke', som er udpeget med andefuglen havlit på udpegningsgrundlaget. Påvirkning på Natura 2000 områder relaterer sig yderligere til påvirkning på marsvin med støj fra anlægsarbejdet. For både marsvin og havlit er det vurderet, at projektet kan gennemføres uden skadelige påvirkninger på arterne. For marsvin er indarbejdet en projektilpasning med støjdæmpende foranstaltning i form af et enkelt boblegardin eller en foranstaltning med tilsvarende støjdæmpende effekt. Se i øvrigt nærmere om marsvin i begrundelsen under 'Bilag IV-arter'.

Der kan yderligere være påvirkninger fra nedrivning af stenmoler og nedramning af spuns. Dette fordi aktiviteterne kan medføre at sediment bliver hvirvlet op og er suspenderet i vandsøjlen. Dette kan medføre påvirkning på lysforhold og påvirkning ved sedimentaflejring, når sedimentet lægger sig igen. Ved sedimentaflejring tager miljøkonsekvensrapporten både stilling til den mulige tilførsel af næringsstoffer og den mulige forurening med miljøfremmede stoffer. Ved vurdering af det enkelte Natura 2000-område ser miljøkonsekvensrapporten både på udpegede habitatnaturtyper og udpegede arter.

Miljøkonsekvensrapporten beskriver for begge Natura 2000-områder, at spredning af det suspenderede sediment og sedimentaflejring fra uddybning og klapning kun vil medføre kortvarige og ikke væsentlige påvirkninger i en meget begrænset del af Natura 2000-områderne og ikke vil medføre væsentlig påvirkning af bevaringsmålsætningerne for habitatnaturtyperne og dermed ikke påvirke områdernes integritet. Den kumulative effekt med samtidige arbejder og efterfølgende drift af Rønne Havns udvidelse, Etape 3 vurderes heller ikke at påvirke Natura 2000-områdernes integritet.

Bornholms Regionskommune vurderer, at den samlede miljøkonsekvensrapports belysning af mulige påvirkninger er tilstrækkelig og at Etape 4 udvidelsen kan gennemføres uden påvirkning på Natura 2000-områderne.

Bornholms Regionskommune bemærker, at det er vigtigt, at projektilpasningen med boblegardin eller tilsvarende foranstaltning gennemføres. Bornholms Regionskommune stiller dog ikke særskilt vilkår for dette. Etablering af boblegardin har sammenhæng med opfyldning af havnebassin, som hører under Trafikstyrelsens myndighedsrolle. Bornholms Regionskommune stiller derfor ikke vilkår til dette. Vilkåret vil blive stillet af Trafikstyrelsen.

Bilag IV arter

Bilag IV-arter er arter optaget på habitatdirektivets¹⁷ Bilag IV. Arterne er særligt strengt beskyttede. Bilag IV-arter, som forekommer på Bornholm, er bl.a. alle arter af flagermus, paddearterne løvfrø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og stor vandsalamander, arter af vandkalve og guldsmede samt markfirben og i Østersøen omkring Bornholm marsvin.

Der må ikke gives tilladelse til projekter eller vedtages planer med videre, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-dyrearter i deres naturlige udbredelsesområder.

Yngleområder defineres i denne sammenhæng som områder, der er nødvendige for (1) parring eller kurtisering, (2) redebygning, hulebygning, fødsel eller æglægning, (3) opvækst af yngel og unger. Rasteområder defineres som områder, der er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, når de er i hvile. Områder, der alene benyttes til fødesøgning, er således ikke omfattet af beskyttelsen, medmindre de samtidig bruges som yngle- eller rasteområde eller har afgørende betydning for effekten af yngle- og rasteområder.

For nogle arter er yngle- eller rasteområder sammenfaldende. Det gælder for eksempel markfirbenet, som solbader samme steder, som den lægger æg.

Ved vurderingen af påvirkning på yngle- og rasteområder kan princippet om økologisk funktionalitet (en bred økologisk betragtning) af yngle- eller rasteområder anvendes. Det skal i den forbindelse sikres, at den økologiske funktionalitet af den pågældende bestands yngle- og rasteområder samlet set opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Det gælder således ikke for det enkelte træ, den enkelte sten med videre, men for området samlet, at områdets økologiske funktionalitet for den specifikke art skal opretholdes.

Marsvin

Marsvin har udbredelse i havet omkring Rønne Havn. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at marsvin kan påvirkes af støj, suspendering af sediment og inddragelse af habitat. Suspendering af sediment kan både påvirke marsvin direkte ved fysiske forstyrrelser, påvirkning af lysforhold og ved påvirkning af fødegrundlag.

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at nedramning af spuns og nedbrydning af stenmoler er de to aktiviteter, der kan påvirke marsvin med undervandsstøj. Det vurderes, at ved en projektilpasning i form af et boblegardin eller tilsvarende støjdæmpende foranstaltning vil ingen af aktiviteterne generere så kraftig støj, at det kan påvirke marsvinets hørelse.

Som nævnt i forhold til både 'Målsatte vandområder' og 'Natura 2000-områder' vil anlægsarbejdet i Etape 4 kun medføre kortvarige og ikke væsentlige påvirkninger fra suspenderet sediment i en meget begrænset del af Natura 2000-områderne og vil ikke medføre væsentlig påvirkning af bevaringsmålsætningerne for habitatnaturtyperne. Marsvin vil derfor ikke blive påvirket.

Ved opfyldning af havnebassin inddrages en del af havet til land. Rønne Havn er ikke beliggende i et yngle- eller rasteområde for marsvin og inddragelsen vurderes ikke at påvirke områdets økologiske funktionalitet for marsvin.

Den kumulative effekt med samtidige arbejder, tab af habitat ved opfyldning af havnebassin og efterfølgende drift fra Rønne Havns udvidelse, Etape 3 vurderes heller ikke at påvirke områdets økologiske funktionalitet for marsvin.

¹⁷ Rådets direktiv af 1992-05-21 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (92/43) med senere ændringer

Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen vurderer, at 'Udvidelsen af Rønne Havn – Etape 4' kan etableres uden at påvirke bilag IV-arten marsvin. Bornholms Regionskommune lægger i sin vurdering vægt på, at anlægsarbejdet ikke genererer støj i et omfang, der generer marsvin. Bornholms Regionskommune lægger yderligere vægt på, at der hverken er yngle- eller rasteområder for marsvin indenfor projektområdet. Endvidere vurderes suspenderet materiale hverken at kunne påvirke marsvin fysisk, ved ændrede lysforhold eller ved påvirkning på fødegrundlag.

Havstrategidirektivet

EU's havstrategidirektiv har til formål at opnå eller opretholde god miljøtilstand i havområderne. I Danmark er havstrategidirektivet implementeret i havstrategiloven¹⁸. Der er overlap mellem havstrategidirektivet, vandrammedirektivet og de marine Natura 2000-områder. Dele af projektets påvirkninger i forhold til havstrategidirektivet er derfor allerede belyst og vurderet i de ovenstående afsnit om 'Målsatte vådområder' og 'Natura 2000'.

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn ikke vil forsinke eller være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand i Østersøen for 10 ud af 11 deskriptorer.

Havstrategidirektivet indeholder 11 deskriptorer (miljøfaktorer), som vurderingen skal foretages i forhold til. Miljøkonsekvensrapporten gennemgår alle 11 deskriptorer. For deskriptorerne biodiversitet, erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande, havets fødenet¹⁹, eutrofiering²⁰, havbunden, forurenende stoffer, forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum og undervandsstøj lægger vurderingen an på allerede beskrevne vurderinger i Kapitel 10 'Støj', Kapitel 16 'Målsatte vandområder' samt øvrige dele af Kapitel 17 'Natur'. Disse vurderinger er allerede refereret i ovenstående afsnit. I dette afsnit refereres kun de miljøfaktorer, der indeholder nye vurderinger.

Ikke-hjemmehørende arter

Ikke-hjemmehørende arter i havet kan spredes via skibstrafik ved begroninger på skibet eller ved ballastvand, der udtømmes. Materialer til anlægsarbejdet og komponenter til oplag, der modtages ad søvejen kan komme med skibe, der sejler i andre farvande end de danske. Det er vurderet, at Etape 4 ikke vil være til hinder for eller forsinke opnåelse af god miljøtilstand i forhold til ikke-hjemmehørende arter.

Da Bornholms Regionskommune ikke har myndighed i forhold til skibstrafik, har Bornholms Regionskommune ikke bemærkninger til vurderingen af denne deskriptor.

Hydrografiske ændringer

De hydrografiske forhold i havet omfatter fysiske egenskaber såsom temperatur, saltholdighed, havstrømme og bølgepåvirkning.

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at klapning og deraf følgende sedimentaflejring kun vil have lokal påvirkning omkring klappladsen og dermed ikke har et omfang, der kan påvirke havstrømme og bølgepåvirkning. Etape 4 udvidelsens aktiviteter indenfor havnens dækkende værker, vil ikke kunne påvirke de hydrografiske forhold udenfor havnens dækkende værker.

Bornholms Regionskommune er enig i vurderingen af, at ændringer i bassiner og opfyldte landarealer indenfor havnens moler ikke vil påvirke forholdene udenfor havnen. Bornholms Regionskommune finder på den baggrund ikke grund til at stille vilkår angående hydrografiske ændringer.

¹⁸ LBK nr. 1161 af 25/11/2019: Lovbekendtgørelse om havstrategi

¹⁹ Et fødenet beskriver føderelationerne mellem organismene i et økosystem, som for eksempel havets fødesystem. Det beskriver hvilke dyr, planter og svampe, der er afhængige af hinanden for energi og næringsstoffer.

²⁰ Ved eutrofiering forstås i almindelighed stigninger i tilførsel af næringssalte, primært kvælstof og fosfor, til et givet vandområde

Marint affald

Marint affald defineres som menneskeligt produceret eller forarbejdet materiale, som bevidst eller ubevidst er efterladt på havet eller stranden, eller tilført havet via vandløb eller spildevand direkte fra det omgivende land.

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at det er ulovligt at udtømme affald på dansk søterritorium. Bornholms Regionskommune finder på den baggrund ikke grund til at stille vilkår angående marint affald.

Materialer og affald

Etape 4 udvidelsen af Rønne Havn vil kræve en del materialer og også producere en del affald.

Ressourcer

Det fremgår af den samlede miljøkonsekvensrapport, at de anvendte materialer vil være sand, stål, beton, sten/skærver og asfalt. I muligt omfang vil der blive genanvendt materialer. Det drejer sig om genanvendelse af sten fra nedbrydning af eksisterende stenkastninger og moler. Udover materialer til opfyld samt klimasikring, vil der være behov for ledninger, kabelrør, belysningsmaster med videre.

Der vil ikke være ressourceforbrug i forbindelse med driftsfasen.

Det forventede ressourceforbrug vurderes ikke at være i en størrelsesorden, der vil medføre forsyningsproblemer eller medføre væsentlige påvirkninger på den nationale råstofressource. Der vil være samtidighed i ressourceforbrug for Rønne Havns udvidelse i Etape 3 og Etape 4. Det samlede ressourceforbrug vurderes heller ikke at være i en størrelsesorden, der medfører forsyningsproblemer eller væsentlige påvirkninger på den nationale råstofressource.

Bornholms Regionskommune henviser til den samlede miljøkonsekvensrapports kapitel 18 – 'Materialer og affald' for detaljerede beskrivelser af materiale-mængder.

Bornholms Regionskommune finder på baggrund af oplysningerne om tilgængelige råstoffer og råstofbehov i Etape 4 udvidelsen ikke grund til at fastsætte vilkår angående materialer.

Affald

I anlægsfasen vil det fortrinsvis være nedbrydning af dækmoler, der producerer affald. Da langt størstedelen af de nedbrudte materialer er sten, der kan genanvendes, forventes der kun meget begrænset produktion af affald fra nedbrydningen. Der vil også være affald i form af spildprodukter fra entreprenørmaskiner. Der forventes ikke overskud af jord, som skal bortskaffes.

Alt affald og spildprodukter vil blive håndteret i henhold til gældende lovgivning og regulativer for affaldstyperne. Hvis der mod forventning bliver jord, der skal bortskaffes, vil dette foregå til godkendt modtager.

I driftsfasen vil affald fortrinsvis være affald fra skibe, herunder krydstogtskibe samt spildevand fra krydstogtskibe. Også i driftsfasen håndteres og bortskaffes affald efter gældende lovgivning og regulativer. Spildevand kan opbevares i bufferanlæg indtil Rønne Renseanlæg kan modtage og håndtere spildevandet.

Der vil være overlap i perioder med produktion af affald fra Rønne Havns udvidelses Etape 3 og Etape 4. I Etape 3 vil affald i forbindelse med anlægsfasen primært stamme fra nedrivning af bygninger. Der er givet nedrivningstilladelser til bygningerne. I forbindelse med nedrivning, skal der laves en miljøkortlægning af de bygninger, der skal nedrives og bygningernes mængder af forskellige affaldsfraktioner indenfor miljøfarligt affald vil blive opgjort og anmeldt til kommunen. I driftsfasen for Etape 3 vil affald fortrinsvis være emballage samt restmaterialer efter tildannelse eller samling af delkomponenter til havvindmøller. Også i driftsfasen håndteres og bortskaffes affald efter gældende lovgivning og regulativer.

Miljøkonsekvensrapporten vurderer, at ved overholdelse af affaldsreglerne, vil der være en ubetydelig påvirkning på miljøet fra affald. Dette gælder også for den kumulative effekt mellem Etape 3 og Etape 4.

Bornholms Regionskommune er enig i vurderingen og finder på den baggrund ikke grund til at stille vilkår angående affald.

Mennesker og sundhed

Påvirkninger på befolkningen og menneskers sundhed fra Etape 4 udvidelsen vil være i form af ændringer i trafik, støj, lys, luftforurening, støv og friluftsliv.

Anlægsfasen

I forhold til trafik beskriver miljøkonsekvensrapporten den øgede trafiks påvirkning på risiko for uheld. Da der er tale om en meget lille øgning i trafikken vurderes det, at det ikke har betydning for trafiksikkerheden.

I forhold til støj beskriver miljøkonsekvensrapporten, at mennesker udsat for vedvarende støj kan blive påvirket på helbredet. Anlægsarbejdet kan for størstedelen af beboelsesejendomme i nærheden af projektområdet overholde WHO's anbefaling på 45 dB(A) om natten i forhold til hvornår menneskets sundhed påvirkes af støj. Enkelte beboelsesejendomme vil i en kortere periode (30 dage) opleve støj om natten op til 46 dB(A). Det vurderes i den samlede miljøkonsekvensrapport på den baggrund, at påvirkningen på menneskers sundhed på grund af støj er mindre væsentlig.

I forhold til lys beskriver miljøkonsekvensrapporten, at lys har betydning for menneskers sundhed i forhold til døgnrytme og deraf følgende helbred. På vandet vil der være behov for lys ved fartøjer der arbejder i døgndrift og har brug for projektorbelysning i mørke. Belysningen vil være rettet mod vandfladen. På land vil anlægsarbejdet fortrinsvis foregå i dagtimerne med begrænset behov for lys. Nødvendigt arbejdslys vil være nedadrettet og orienteret mod anlægsarbejdet. Lys fra anlægsarbejdet vurderes på dette grundlag ikke at medføre lysgener om natten ved beboelser, og dermed vurderes påvirkningen fra lys på mennesker og sundhed at være ubetydelig.

I forhold til friluftsliv beskriver miljøkonsekvensrapporten at friluftsmuligheder har betydning både for fysisk, mental og social sundhed. Anlægsarbejdet vil kunne overholde den vejledende støjgrænse for støj på rekreative arealer. Det vurderes, at da grænseværdien er overholdt er den samlede påvirkning på mennesker og sundhed grundet støj i rekreative områder nær havnen at være ubetydelig.

Påvirkningerne af trafik, støj, rekreative forhold og lys er belyst i andre kapitler i den samlede miljøkonsekvensrapport og refereres igen i kapitlet om mennesker og sundhed. Bornholms Regionskommune er enig i vurderingerne og finder, at vilkår 15-39, der er fastsat i forhold til støj også er tilstrækkelige i forhold til menneskers sundhed. Vilkår 15-39 er nærmere beskrevet og begrundet i afsnittet 'Støj'. Bornholms Regionskommune finder også at vilkår 40 er med til at reducere påvirkningen med lys mod beboelse og vilkår 41-43 er med til at reducere støvgener.

Driftsfasen

I forhold til trafik beskriver miljøkonsekvensrapporten, at der vil være en stigning i fra fragt- og krydstogtskibe med tilhørende lastbil- og bustrafik. Kapaciteten på både veje og i vejryds vurderes at være tilstrækkelig til at håndtere den ekstra trafik. Med krydstogtskibene følger en stigning i bløde trafikanter. Af hensyn til de bløde trafikanters sikkerhed og risiko for trafikuheld etableres der gang- og cykelsti i forbindelse med den nye vej fra multifunktionskajen, der kobles sammen med det eksisterende fortov på Tysklandsvej. Og der etableres et fodgængerfelt over Tysklandsvej samt over Bådehavnsvej. God skiltning vil lede de bløde trafikanter af den korrekte rute mellem krydstogtterminalen og velkomstcenteret.

Med tiltag til sikring af de bløde trafikanters sikkerhed og fremkommelighed vurderes den samlede påvirkning på mennesker og sundhed at være mindre. Vilkår 14 sikrer dette hensyn.

I forhold til støj beskriver miljøkonsekvensrapporten, at der vil være en stigning i støj, som fortrinsvis koncentrerer sig centralt på havnen og breder sig ud over vandet. Der vil i små områder med beboelse ske en stigning på 1 dB(A). Der vil også være en stigning i støj fra trafik på 0,6 dB Lden (døgnmiddel). Stigningerne i støjniveau er permanente, men små og forekommer lokalt i området omkring Rønne Havn. På baggrund af afstanden mellem projektområdet og nærmeste beboelsesejendomme på 800 m forventes ikke problemer med lavfrekvent støj, selvom nogle skibe kan udsende den type støj. Påvirkningen på mennesker og sundhed vurderes samlet at være ubetydelig.

I forhold til luftforurening beskriver miljøkonsekvensrapporten, at luftforurening med partikler kan udgøre problemer for menneskets sundhed. Luftforurening kan give langtidseffekter som hjerte- og lungesygdomme og kræft med videre. På kort sigt er det især folk, der i forvejen har problemer med luftvejene, der bliver påvirket. Det vurderes i den samlede miljøkonsekvensrapport, at der er gode spredningsforhold, god afstand til beboelsesejendomme og den forventede skibstrafik til det nye havneafsnit vil kunne overholde grænseværdierne for luftkvalitet med stor margin i og omkring havnen. På den baggrund vurderes påvirkningen af mennesker og sundhed fra luftforurening fra krydstogtskibe at være mindre.

I forhold til støv beskriver miljøkonsekvensrapporten, at der kan opstå støvgener i forbindelse med transport af materialer i anlægsfasen. For at reducere støvet, er indarbejdet en projektilpasning med vanding og fejning af vejbrønde.

I forhold til friluftsliv forekommer et forøget støjniveau, som følge af den planlagte udvidelse af havnens aktiviteter, primært centralt på havnen og ud over vandet. Eventuelle stigninger i det eksterne støjniveau fra havnen i det rekreative område omkring Galløkken, må forventes at ligge under 1 dB, og vil dermed ikke være sanseligt af det menneskelige øre, mens der ikke vil forekomme nogen ændring af støjpåvirkningen i størstedelen af det rekreative område, herunder ved Rønne Vandrerhjem og campingpladsen. Da stigningen i støjniveauet er en meget lille ændring, der kun vil berøre en mindre del af det rekreative område, vurderes påvirkningen af mennesker og sundhed at være ubetydelig.

I forhold til lys beskriver miljøkonsekvensrapporten, at Rønne Havn i forvejen er præget af punktkilder med lys. Driften af Etape 4 vil medføre flere lyskilder på arealet, herunder lys fra krydstogtskibe der ligger til kaj i de mørke timer, hvilket vil gøre det samlede lysbillede større. Masterne vil dog ikke adskille sig fra de eksisterende master og vil med deres placering ikke bidrage til en større udbredelse af det oplyste område. Lys fra krydstogtskibe forventes at forekomme meget sjældent, da de fleste krydstogtskibe sejler videre til næste destination om natten. Der forventes at være krydstogtskibe på havnen i de mørke timer 2 gange årligt. Påvirkningen på mennesker og sundhed vurderes på den baggrund at være ubetydelig.

Påvirkningerne af støj, luftforurening, rekreative forhold og lys er belyst i andre kapitler i den samlede miljøkonsekvensrapport og refereres igen i kapitlet om mennesker og sundhed. Bornholms Regionskommune er enig i vurderingerne og finder ikke anledning til at stille supplerende vilkår i forhold til menneskers sundhed. Vilkår 14 om bløde trafikanter er yderligere begrundet i forbindelse med begrundelsen i afsnittet 'Trafik på land'.

Overvågning

Hvis et projekt har væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, skal miljøvurderingsmyndigheden stille vilkår for bygherrens overvågning heraf efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 3.

På grundlag af oplysningerne i den af bygherre udarbejdede samlede miljøkonsekvensrapport og de stillede vilkår i nærværende tilladelse, samt rammer og bestemmelser i Kommuneplantillæg nr. 27 og Lokalplan nr.

158, vurderer Bornholms Regionskommune, at 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' kan etableres og drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet for de fleste miljøfaktorer vedkommende. Der vil dog være væsentlige påvirkninger i forhold til støj, kulturmiljø og visuelle forhold.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke er behov for at opstille overvågningsprogram. Den væsentlige påvirkning fra støj har givet anledning til en række vilkår for at imødegå og reducere påvirkningen mest muligt. Der vil ikke være anledning til et overvågningsprogram, men Bornholms Regionskommune vil følge påvirkningen i forbindelse med eventuelle henvendelser om støj.

De væsentlige påvirkninger på kulturmiljø og visuelle forhold vurderes ikke at kunne begrænses eller afværges og der er dermed heller ikke lavet afværgeforanstaltninger, der skal overvåges i forhold til effekt.

Udnyttelse af tilladelsen

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er påbegyndt udnyttet inden 3 år efter den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

Offentliggørelse

Bornholms Regionskommune har offentliggjort denne afgørelse på Bornholms Regionskommunes hjemmeside www.brk.dk den **her indsættes dato for offentliggørelse efter tilladelsen er blevet politisk godkendt**.

Afgørelsen er samtidig blevet meddelt bygherre og lodsejer, samt øvrige parter i sagen.

Lovgrundlag

Miljøvurderingsloven handler om, at foretage en miljøvurdering forud for vedtagelse af planer og tilladelse til konkrete projekter, der kan medføre væsentlige miljøpåvirkninger.

I miljøvurderingsloven ligger også et krav om, at inddrage nabolande, såfremt, der kan være grænseoverskridende miljøpåvirkninger, jf. miljøvurderingslovens § 38. 'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' forventes ikke at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat, og der gennemføres derfor ikke høring af nabolande.

Planer

Et forslag til en plan og den ledsagende miljørapport skal i høring hos offentligheden og berørte myndigheder efter miljøvurderingslovens § 32, stk. 3, nr. 3.

Bornholms Regionskommune afslutter miljøvurderingsprocessen for en plan med at udarbejde en sammenfattende redegørelse til miljørapporten, jf. miljøvurderingslovens § 13. Den sammenfattende redegørelse skal indeholde oplysninger om:

1. hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet,
2. hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning,
3. hvorfor den godkendte eller vedtagne plan eller det godkendte eller vedtagne program er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der har været behandlet og
4. hvordan myndigheden vil overvåge de væsentlige indvirkninger på miljøet af planen eller programmet.

Konkret projekt

'Udvidelse af Rønne Havn – Etape 4' er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1, pkt. 8.b: *Søhandelshavne, anløbsbroer til lastning og losning, der er forbundet med havneanlæg til lands og til vands (bortset fra færgebroer), der kan anløbes af fartøjer på over 1.350 tons.* Projektet er samtidig omfattet af det tilsvarende bilagspunkt i BEK nr. 517 af 24/03/2021 om vurdering af virkning på miljøet (VVM) af projekter vedrørende erhvervshavne og Københavns Havn samt om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter for så vidt angår anlæg og udvidelse af havne, som er grundlaget for Trafikstyrelsens miljøvurdering.

Et projekt omfattet af miljøvurderingslovens og Bekendtgørelse nr. 517's bilag 1 er obligatorisk miljøvurderingspligtigt og må ikke påbegyndes, før Bornholms Regionskommune og Trafikstyrelsen har givet gennemført en miljøvurdering og givet en tilladelse til projektet, jf. miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, nr. 1. Det er bygherre, der skal udarbejde miljøkonsekvensrapport for et konkret projekt, jf. miljøvurderingslovens § 20. Miljøkonsekvensrapporten skal være fuldstændig og af tilstrækkelig kvalitet. Bygherre skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten udarbejdes af kvalificerede og kompetente eksperter.

Udkast til tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25, stk. 1 med tilhørende miljøkonsekvensrapport skal i høring hos offentligheden og berørte myndigheder efter miljøvurderingslovens § 35, stk. 3, nr. 3.

Bornholms Regionskommunes Kommunalbestyrelse og Trafikstyrelsen afslutter miljøvurderingsprocessen for et konkret projekt med at afgøre, om bygherres ansøgning kan imødekommes jf. miljøvurderingslovens § 25, stk. 1 og havnelovens § 2. Kan den det, meddeles en tilladelse til projektet. Tilladelsen skal træffes på grundlag af bygherrens ansøgning, en miljøkonsekvensrapport, eventuelle supplerende oplysninger og resultaterne af de høringer, der er foretaget. Tilladelsen skal indeholde myndighedens begrundede konklusion.

Spildevandstilladelser efter miljøbeskyttelseslovens § 28 kan helt eller delvist erstatte tilladelser efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven, jf. miljøvurderingsloven § 15, stk. 3 og 4 samt miljøvurderingsbekendtgørelsen²¹ § 10, nr. 2. Det er fordi miljøbeskyttelsesloven kan varetage de miljømæssige hensyn og afvejninger, som også er relevante efter miljøvurderingsloven. Ved en erstatning bliver det ikke nødvendigt at stille vilkår for samme påvirkning på miljøet i to forskellige tilladelser. Nærværende tilladelse indeholder derfor ikke vilkår relateret til håndtering af spildevand.

Tilladelsen til udledning af spildevand vil blive meddelt efter miljøvurderingsprocessen er gennemført og tilladelsen efter miljøvurderingsloven er meddelt. Spildevandstilladelsen vil også blive meddelt på baggrund af den samlede miljøkonsekvensrapport.

Klage

Afgørelsen om tilladelse efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. miljøvurderingslovens § 49, stk. 1.

Klageberettiget er miljøministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald og landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

²¹ BEK nr. 806 af 14/06/2023: Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

En klage skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter offentliggørelsen af tilladelsen. Udløber klagefristen på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

Klagefristen er **her indsættes dato for klagefrist efter tilladelsen er blevet politisk godkendt.**

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet gennem Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Du kan også logge på via www.borger.dk (som borger) eller via www.virk.dk (som virksomhed eller forening). Du logger på Klageportalen med MIT-ID.

Klagen sendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Gebyret betales tilbage, hvis du får helt eller delvist medhold i klagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes. Flere oplysninger om gebyrordning og klagebehandling kan findes på <https://naevneneshus.dk/>.

Kommunen giver den, der har fået en tilladelse, underretning om en indgivet klage. Ved rettidig klage efter miljøvurderingslovens § 49 kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at en tilladelse meddelt af kommunalbestyrelsen ikke må udnyttes. Er et bygge- eller anlægsarbejde iværksat, kan nævnet påbyde dette standset.

I henhold til miljøvurderingslovens § 54, skal søgsmål til prøvelse af afgørelsen efter loven være anlagt ved domstolene inden 6 måneder efter afgørelsens bekendtgørelse.

Straf

Ejere og brugere af en ejendom skal til enhver tid overholde miljøvurderingsloven og ulovlige forhold skal berigtiges, jf. miljøvurderingsloven § 55.

Særligt ved tilladelser efter miljøvurderingslovens § 25, stk. 1, skal ejere og brugere overholde tilladelsens vilkår. Hvis vilkår i en tilladelse tilsidesættes, kan den, der tilsidesætter vilkårene blive straffet med bøde, jf. miljøvurderingslovens § 56, stk. 1, nr. 4.

Venlig hilsen

Mette Nordvig Sonne
Miljøplanlægger

Bilag 1

Mellem

Rønne Havn A/S
CVR-nr. 27932150
Sydhavnsvej 12
3700 Rønne

og

Bornholms Regionskommune
CVR-nr. 26696348
Ullasvej 23
3700 Rønne

(hver for sig og samlet også kaldet part og parterne)

er d.d. indgået følgende

AFTALE

om overvågningsprogrammet for kysten og klinten ved Galløkken

idet parterne d.d. har aftalt følgende:

1. AFTALENS BAGGRUND OG FORMÅL

I forbindelse med Rønne Havn A/S' udvidelse af havnen er der forudgående gennemført en VVM-undersøgelse og udstedt tilladelse til udvidelsen på baggrund deraf. I VVM-undersøgelsen blev det vurderet, at der kan forventes en vis ændring i kystlinjens beliggenhed og kystklintens eksponering i et område syd for havneudvidelsen. Detaljerne i vurderingen er nævnt i VVM-rapportens kapitel 13, hvoraf fremgår, at påvirkningerne begrænses, ved at der indarbejdes afværgeforanstaltninger i projektet.

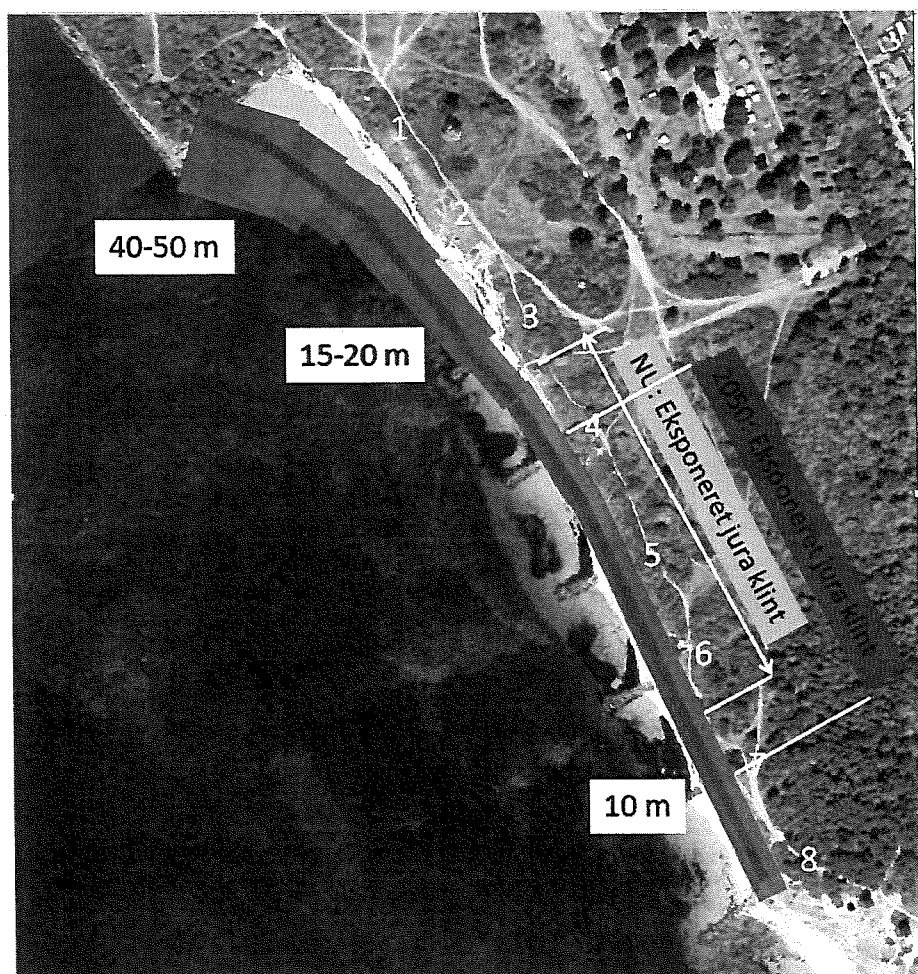
VVM-rapportens kapitel 21 indeholder forslag til et overvågningsprogram, der har til hensigt at følge kystlinjens beliggenhed og kystklintens eksponering, og krav om yderligere afværge, hvis påvirkningerne overskrider visse grænser.

Programmet er godkendt af parterne.

Denne aftale præciserer overvågningsprogrammet og fastlægger nærmere dets indhold og udstrækning og fastlægger dermed også udtømmende parternes forpligtelser i henhold til overvågningsprogrammet.

2. AFTALENS OMFANG

Aftalens geografiske omfang fremgår af nedenstående kort (kort 1) med markeringer.

Kort 1 viser kystens forventede responsfelt de næste 40-50 år. Den blå linje viser kystlinjens forventede ligevægtsretning, som vurderes at ville indfinde sig inden for en kortere årrække efter havneudvidelsens etape 1 inklusive sandfodringen. Det blå bånd omkring ligevægts-kystlinjen angiver det areal, inden for hvilket kystlinjen vurderes at ville bevæge sig de næste 40-50 år. Kort 1 viser, at kystlinjen vil bevæge sig inden for et 10 m bredt felt i den sydlige del ud for høfderne 5-8, stigende til 15-20 m ud for høfde 3 og 40-50 m i den nordlige del af sandfodringen lige syd for den nye mole. Kort 1 viser også, hvordan den fritlagte klint med tiden forventes at rykke ca. 20-40 m mod syd.

Kort 1 viser således de forventede påvirkninger af havneudvidelsen af Rønne Havn og det geografiske område af kystlinjen, som er omfattet af overvågningsprogrammet. Området omfatter alene stranden og kystklienten fra havneudvidelsen frem til og med den nuværende hofde nr. 8 syd for havneudvidelsen. Overvågningsprogrammet omfatter således ikke det geografiske område syd for hofde 8.

Hvis kystlinjen ligger inden for det blå responsfelt på kort 1, skal der ikke udføres nogen kompenserende aktioner, dvs. ingen hofdeforkortelse og ingen vedligeholdelsessandfodring.

Hvis den nuværende eksponering (erosion) af klinten som minimum fastholdes men blot ændrer geografisk placering, skal der ikke udføres nogen kompenserende aktioner, dvs. ingen hofdeforkortelse.

Det er kun i tilfælde af, at kystlinjen kommer uden for det blå responsfelt, eller at klinten gror til, at det kan komme på tale at foretage kompenserende handlinger inden for overvågningsperioderne, jf. lige nedenfor, mens kystlinjen og klinten tilpasser sig den nye situation efter havneudvidelsen.

Efter yderligere 5 år efter havneudvidelsen (i det 10. år) foretages en sidste fotoregistrering og opmåling af klintens samlede bølgeeksponering. Såfremt der er sket en reduktion af den samlede eksponeringen af klinten, iværksættes kompenserende tiltag som f.eks. hofdeafkortning.

Overvågningen skal kunne redegøre for:

- Kysten og kystprofilet langs Galløkken
- Den samlede eksponering af klinten og hermed det geologiske interesseområde ved Galløkken

Overvågningen inddeles tidsmæssigt i 10 faser:

1. Baseline opmåling
2. Opmåling i det første år efter havneudvidelsen
3. Feedback til afværgeforanstaltninger
4. Reduceret fortsat opmåling de næste 3 år efter havneudvidelsen
5. Opmåling efter 5 år efter havneudvidelsen
6. Feedback til afværgeforanstaltninger efter 5 år efter havneudvidelsen
7. Afslutning af overvågning for kysten
8. Opmåling og fotoregistrering af klint efter 10 år efter havneudvidelsen
9. Feedback til afværgeforanstaltninger efter 10 år efter havneudvidelsen
10. Afslutning af overvågning for klinten efter 10 år efter havneudvidelsen

Forslag til overvågningsprogrammets forskellige faser er præsenteret i det følgende. Medmindre parterne aftaler andet, opfyldes parternes forpligtelser i henhold til denne aftale således ved gennemførelsen af det

beskrevne program i henhold til nedenstående og de eventuelle tiltag, der skal gennemføres, jf. ligeledes nedenstående.

2.1 Baseline-opmåling

Der er inden igangsætningen af havnens udbygning foretaget en baseline-opmåling, som har haft følgende indhold, jf. bilag 1:

- Droneopmåling af kystens topografi
- Opmåling med GPS af kystlinjen ved middelvandstand
- Opmåling af kystprofilen fra klintfod til vanddybde -3 m i 7 tværsnit placeret midt mellem høfde 1-8
- Opmåling og fotoregistrering af klintens samlede eksponering

De detaljerede specifikationer til opmåling, databehandling, præsentation og rapportens omfang, jf. bilag 1, er i overensstemmelse med den nærmere aftale derom mellem parterne.

2.2 Overvågning i det første år

Baseline-opmålingen gentages førstkomende forår, 1 år efter afslutningen af havneudvidelsens etape 1.

2.3 Feedback til afværgeforanstaltninger efter det første år

Resultaterne af 1-årsopmålingen sammenlignes med baselineopmålingen, og det kontrolleres, at alle nøgleparametre er inden for VVM-rammerne, dvs. at ændringerne ligger indenfor det blå responsfelt på kortet.

- Hvis kystlinjens erosion overstiger responsfeltet, skal der overvejes kompenserende sandfodring.
- Hvis kystlinjens tilsanding overskrider responsfeltet, og det er med til at reducere den samlede eksponering af klinten, skal det overvejes at forkorte/fjerne høfder for at øge bølgeeksponeringen af klinten.
- Såfremt det bliver nødvendigt at implementere kompenserende tiltag, skal Rønne Havn tage kontakt til Bornholms Regionskommune og i samarbejde med kommunen udarbejde forslag til kompenserende tiltag.
- Rønne Havn skal rekvirere og betale overvågningen og for eventuelle tiltags gennemførelse og har rekvireret og betalt for overvågningen og den som bilag 1 vedlagte rapport.

2.4 Overvågning de næste 2.-4. år

I denne periode overvåges kystlinjen. Overvågningen gennemføres om foråret 2., 3. og 4. år efter havneudvidelsen, på samme tidspunkt som base-line opmålingen blev gennemført, i det omfang vejrforholdene tillader dette. Overvågningen har følgende indhold:

- Opmåling med GPS af kystlinjen ved middelvandstand.

Såfremt kystlinjen alene rykker inden for det blå responsfelt vist på kort 1, foretages ikke yderligere. Såfremt kystlinjen rykker uden for responsfeltet, gennemføres nedenstående udvidede program:

- Overvågningen udvides til samme omfang som baseline-opmålingen.
- Hvis erosionen af kystlinjen overstiger responsfeltet, skal der overvejes kompenserende sandfodring.
- Hvis tilsandingen overskrider responsfeltet, og det er med til at reducere den samlede eksponering af klinten, skal det overvejes at forkorte/fjerne høfder for at øge bølgeeksponeringen af klinten.
- Såfremt det bliver nødvendigt at implementere kompenserende tiltag, skal Rønne Havn tage kontakt til Bornholms Regionskommune og i samarbejde med kommunen udarbejde forslag til kompenserende tiltag.
- Rønne Havn skal rekvirere og betale overvågningen og for eventuelle tiltags gennemførelse.

2.5 Overvågning det 5. år

Om foråret efter 5 år gentages 1. årsopmålingen af kystlinjen og klint.

2.6 Feedback til afværgeforanstaltninger efter 5 år

Resultaterne af 5-årsopmålingen sammenlignes med baselineopmålingen, og det kontrolleres, at alle nøgleparametre er inden for VVM-rammerne, dvs. at ændringerne ligger indenfor det blå responsfelt på kort 1.

- Hvis erosionen overstiger responsfeltet, skal der overvejes kompenserende sandfodring.
- Hvis tilsandingen overskrider responsfeltet og det er med til at reducere den samlede eksponeringen af klinten skal det overvejes at forkorte/fjerne høfder for at øge bølgeeksponeringen af klinten.

- Såfremt det bliver nødvendigt at implementere kompenserende tiltag, skal Rønne Havn tage kontakt Bornholms Regionskommune og i samarbejde med kommunen udarbejde forslag til kompenserende tiltag.
- Rønne Havn skal rekvirere og betale overvågningen og for eventuelle tiltags gennemførelse.

2.7 Afslutning af 5 års overvågningen af kystlinjen

Hvis påvirkningerne efter 5 år ligger inden for rammerne af det blå responsfelt på kort 1, afsluttes overvågningen af kystlinjen, og havnens forpligtelser til at følge udviklingen af denne og betale for eventuelle tiltags gennemførelse ophører samtidig dermed definitivt.

Efter disse 5 år vurderes det, at kysten har tilpasset sig til en ny ligevægtsretning. Herefter rykker kysten tilbage med en antagelig mindre tilbagerykning end i dag og vil sandsynligvis tabe mellem 0-1.000 m³ sand per år på hele strækningen. Dette tab vil forekomme uanset havneudvidelsen, og er derfor Rønne Havn A/S uvedkommende. Selskabets ansvar og forpligtelser i henhold til denne aftale ophører derfor, såfremt kystlinjen ligger inden for det blå responsfelt efter disse 5 år.

2.8 Overvågning det 10. år af kystklienten

Om foråret efter 10 år gentages opmålingen og fotoregistreringen af klienten, på samme tidspunkt som baselineopmålingen blev gennemført, i det omfang vejrforholdene tillader dette. Overvågningen har følgende indhold:

- Opmåling og fotoregistrering af klientens samlede eksponering.

2.9 Feedback til afværgeforanstaltninger efter 10 år

Resultaterne af 10-års-opmålingen sammenlignes med baseline-opmålingen, og det kontrolleres, at alle nøgle-parametre er inden for VVM-rammerne, således at den samlede bølgeeksponering af klienten som minimum fastholdes i henhold til responsfeltet på kort 1.

- Hvis den samlede eksponering af klienten er mindre end baseline-opmålingen, skal det overvejes at forkorte/fjerne høfder for at øge bølgeeksponeringen af klienten.
- Såfremt det bliver nødvendigt at implementere kompenserende tiltag, skal Rønne Havn A/S tage kontakt til Bornholms Regionskommune og i samarbejde med kommunen udarbejde forslag til kompenserende tiltag.
- Rønne Havn A/S skal rekvirere og betale overvågningen og for eventuelle tiltags gennemførelse.

2.10 Afslutning af 10-års-overvågningen

Hvis den samlede eksponering af klinten efter 10 år ikke er blevet mindre, afsluttes overvågningen og Rønne Havn A/S' ansvar for overvågning og evt. tiltags gennemførelse bortfalder derefter definitivt. Fremtidige forhold vedrørende eksponeringen af klinten derefter er således Rønne Havn A/S uvedkommende.

3. ØVRIGT ANSVAR

Parterne har ikke, ud over hvad der fremgår af denne aftale i øvrigt, ansvar for ændringer af kystlinjen og/eller af klinten hverken tidsmæssigt eller på grund af geografiske forhold eller naturfænomener, eksempelvis storme, isskruer mv.

4. BETALINGER

Som anført i pkt. 2 ovenfor afholder Rønne Havn A/S samtlige omkostninger ved etableringen og opretholdelsen af overvågningsprogrammet og dets enkelte dele, ligesom Rønne Havn A/S betaler for gennemførelsen af eventuelle aftalte tiltag under aftalen.

Bornholms Regionskommune er ikke berettiget til at iværksætte arbejder for Rønne Havn A/S' regning uden forudgående accept fra Rønne Havn A/S deraf.

5. VOLDGIFT

Enhver tvist i anledning af aftalen afgøres ved voldgift, der nedsættes i København. Voldgiftsretten består af tre medlemmer, hvoraf hver af parterne udpeger et medlem. Opmanden udpeges af Præsidenten for Sø- og Handelsretten i København.

Den, der ønsker voldgift, skal udpege sin voldgiftsmand og skal ved anbefalet brev underrette den anden part derom. Brevet skal indeholde en angivelse af de spørgsmål, der ønskes forelagt voldgiftsretten, og en anmodning til den anden part om at udpege sin voldgiftsmand. Har en part ikke inden fire uger efter modtagelsen af brevet udpeget sin voldgiftsmand, udpeges denne af Præsidenten for Sø- og Handelsretten i København.

Enhver tvist mellem parterne i anledning af aftalen skal afgøres ved anvendelse af dansk ret.

Voldgiftsrettens afgørelse er endelig. Voldgiftsretten fastsætter de processuelle regler for sagens behandling, rettens honorar og omkostningernes fordeling mellem parterne.

Sagens behandling for voldgiftsretten og voldgiftskendelsen er fortrolig og skal ikke være offentligt tilgængelig.

6. BILAG

Bilag 1: Udkast til rapport vedrørende baselineovervågning af kystforholdene ved Galløkken pr. 1. september 2017

7. OMKOSTNINGER

Omkostninger ved denne aftales indgåelse og oprettelse afholdes af Rønne Havn A/S.

Aftalen indgås i to eksemplarer, hvoraf hver part har et eksemplar.

Dato: 29/11-2017

For Rønne Havn A/S
Thomas Bendtsen

Dato:

For Bornholms Regionskommune
Winni Grosbøll
Borgmester
Peter Loft
Kommunaldirektør

Bilag 2

Bilag indsættes her efter høring

Bilag 3

Bilag indsættes her efter høring

Bilag 4

Bilag indsættes her efter høring